

Macrofaunanieuwsmail 155, 20 mei 2021

Meimaand, nieuwe natuur en een dringende vraag om mee te denken over de literatuur!

Dus heb je nieuws, weetjes of vragen, deel je macrofauna ervaringen, zoet of zout,
via macrofauna@rws.nl

Alle verschenen nummers en enkele artikelen zijn te downloaden via de helpdeskwater site.
<http://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/monitoring/ecologie/macrofaunanieuws>

groeten, Myra Swarte

Informatiepunt Leefomgeving is live

30 maart 2021 is de website van het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO) gelanceerd. Het IPLO is dé website voor experts met vragen over bodem, bouwen, water, milieu en de Omgevingswet.

[Informatiepunt Leefomgeving is live](#)

Op deze site staan ook de macrofauna nieuwsbrieven, literatuur en het plankton nieuws:
[Ecologie - Helpdesk water](#)

In dit nummer:

Stel je voor	3
Bericht van de WEW	3
Geannoteerde standaardlijst van determinatieliteratuur voor Nederlandse aquatische macro-	
invertebraten	4
Algemene literatuur.....	4
Porifera en Coelenterata	5
Turbellaria	5
Annelida (excl. Hirudinea)	6
Hirudinea	8
Mollusca	9
Acari en Araneida.....	10
Crustacea	13
Ephemeroptera.....	16
Odonata.....	17
Plecoptera.....	18
Heteroptera.....	19
Coleoptera.....	20
Megaloptera en Neuroptera	22
Diptera.....	22
Tipuloidea (Cylindrotomidae, Limoniidae & Tipulidae).....	23
Psychodidae	24
Ptychopteridae	24
Dixidae.....	25
Chaoboridae	25
Culicidae	25
Thaumaleidae	26
Chironomidae	26
Simuliidae	29
Rhagionidae en Athericidae	30
Tabanidae	30
Syrphidae.....	30
Stratiomyoidea.....	31
Sciomyzidae.....	31
Ephydriidae.....	31
Trichoptera.....	32
Lepidoptera	33
Bryozoa (Ectoprocta).....	33

Stel je voor

Als vrij nieuwe lezer en analist binnen de macrofauna wil ik me graag even voorstellen.

Ik ben Barend de Boer en ben anderhalf jaar geleden afgestudeerd aan de opleiding Toegepaste Biologie. Hierin heb ik mij gespecialiseerd in de aquatische ecologie en heb ik mijn afstudeerstage bij Waterproef uitgevoerd. Na mijn stage kon ik bij Waterproef als macrofauna-analist werken, waar ik momenteel nog steeds voor in opleiding ben om alle macrofaunagroepen te leren determineren. Het leuke aan het werk binnen de macrofauna is dat er ondanks al het voorgaande onderzoek naar soorten, er ook nog talloze vraagstukken zijn die tot op heden onbeantwoord zijn.

Zo heb ik bijvoorbeeld vorig jaar de zeldzame dansmug *Pseudochironomus prasinatus* gevangen in een boerenslootje met plaatselijk wat schelpenzand. Bij het bestuderen van de ecologie van de soort, ontdek je dat er al veel abiotische factoren bekend zijn die *P. prasinatus* prefereert. Echter blijft het de vraag hoe deze mug in dit water terecht komt? Hoe neemt hij waar dat de sloot geschikt is om zich voort te planten? En welke afstand kan hij afleggen op zoek naar nieuw voorplantingswater? In de toekomst hoop ik aan dit soort vraagstukken te kunnen werken.

Naast mijn werk ben ik vrijwilliger als weidevogelbeschermer en heb ik meerdere hobby's zoals knutselen, skeeleren en het opzetten van dieren (taxidermie).

Ook bij het opzetten komt de macrofauna-expertise soms van pas. Zo heb ik (en mijn collega Wim Langbroek) bij een egel een egelvlo (*Archaeopsylla erinacei*) en egelteek (*Pholeoixodes hexagonus* gevonden) en pas geleden een teek op een zeekoet, welke de eerste vondst voor Nederland is (*Ixodes uriae*). Kortom, er is nog genoeg te vinden en te leren binnen de macrofauna.

Met vriendelijke groet,
Barend de Boer
Hydrobiologisch veldmedewerker
Waterproef, Edam

Bericht van de WEW

Op de Algemene Ledenvergadering is ingestemd met een WEW prijs voor innovatieve ideeën van jongeren (<35). De prijs heet de Groene Glazenmakerprijs. Jongeren kunnen meedoen door voor 31 oktober 2021 hun idee in te dienen op maximaal 2 A4tjes of in een filmpje met een pitch van maximaal 2 minuten via groeneglazenmakerprijs@wew.nu

De Groene Glazenmakerprijs is in ieder geval een mooie glazen Groene Glazenmaker, maar ook gaat de WEW de winnaar verder helpen met zijn/haar idee en een opstapje bieden in de waterwereld.

De inzendingen worden beoordeeld door een commissie van mensen uit de waterwereld (adviesbureaus, Rijkswaterstaat, Stowa, hogescholen en universiteiten) die het beste idee uitkiezen. 18 november zal het beste idee en de prijs uitgereikt worden bij een nieuwe themabijeenkomst.

Ernst Raaphorst heeft belangeloos voor ons een mooi filmpje gemaakt. Aan iedereen de vraag om dit filmpje op zoveel mogelijk plekken te delen. Bijgaand de link naar het filmpje:
<https://www.youtube.com/watch?v=vp0ImqDFz2U>

Met vriendelijke groet,
Christa Groshart,
secretaris WEW
[Werkgroep Ecologisch Waterbeheer \(wew.nu\)](http://www.wew.nu)

Geannoteerde standaardlijst van determinatieliteratuur voor Nederlandse aquatische macro-invertebraten

Namens de werkgroep WSMMA hebben (onder redactie van) Barend van Maanen en Ton van Haaren in 2007 een concept uitgegeven in **STOWA themanummer 21** getiteld: Geannoteerde standaardlijst van determinatieliteratuur voor Nederlandse aquatische macro-invertebraten.

Hierin wordt een overzicht gegeven van de beschikbare determinatie literatuur voor de macrofauna met een korte toelichting per diergroep. We maken hierbij onderscheid in primaire (obligaat) en secundaire (facultatief) literatuur om het belang aan te geven van wat je echt moet hebben of respectievelijk wat handig is om erbij te hebben. Dit conceptrapport is nog steeds beschikbaar via http://www.wew.nu/publicaties/wew_themanummer21.pdf.

Het is al die tijd een concept gebleven, maar nu is het idee opgevat om het weer te op te pakken. Vooralsnog voeren Barend van Maanen (WL), Bart Achterkamp, David Tempelman (BUWA) en Ton van Haaren (AquaSense) de redactie, maar als je denkt hieraan ook een bijdrage te kunnen leveren door het schrijven van teksten, laat het weten.

Het plan en planning: Bijgeleverd is het WEW themanummer als WORD document zonder de besprekingen per groep maar wel met enkele recente artikelen toegevoegd en niet meer benodigde artikelen doorgehaald. Het verzoek aan jullie is om te kijken naar eventueel ontbrekende referenties in de lijsten. Als jullie het idee hebben dat er een artikel ontbreekt waarmee je een bepaalde diergroep/soortengroep/soort kunt determineren die in Nederland of direct omliggende landen voorkomt, laat het weten aan een van de ondergetekenden.

Heb je ook commentaar op het gebruik, voor- en nadelen van een recente referentie dan horen we dat uiteraard ook graag. De plek van de referenties (primair of secundair) of een doorgehaalde referentie kan nog wijzigen. We willen aan jullie vragen om uiterlijk voor ca **1 juli 2021** te reageren zodat we aan het schrijven kunnen. Daarna ligt het in de bedoeling om de nieuwe versie weer online te hebben op een site en die de redactie, of eenieder die zich daartoe geroepen voelt, kan wijzigen, zodat er een 'live' up-to-date versie van komt.

Dus laat je horen !!

Ton van Haaren (tonvanhaaren@eurofins.com)

Barend van Maanen (b.vanmaanen@waterschaplimburg.nl)

Bart Achterkamp (b.achterkamp@buwa.nl)

David Tempelman (davidtempelman67@gmail.com)

Algemene literatuur

Primaire literatuur

Barnes, R.S.K. (1994). The Brackish-water fauna of northwestern Europe. An identification guide to brackish-water habitats, ecology and macrofauna for field workers, naturalists and students. Cambridge University press, Cambridge. 287 pp. ISBN 0-521-45556-1 (paperback), 0521455294 (hardback).

Eiseler, B. (2010): Taxonomie für die Praxis. Bestimmungshilfen - Makrozoobenthos (1). LANUV Nordrhein-Westfalen, Arbeitsblatt 14, 182 pp.

Mol, A.W.M. (1984). Limnofauna Neerlandica. Een lijst van meercellige ongewervelde dieren aangetroffen in binnenwateren van Nederland. Nieuwsbrief European Invertebrate Survey – Nederland 15: 1-124.

Nilsson, A. (ed.) (1996). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 1: Ephemeroptera, Plecoptera, Heteroptera, Neuroptera, Megaloptera, Coleoptera, Trichoptera, Lepidoptera. Apollo Books, Stenstrup. 274p. ISBN 87-88757-09-9.

Nilsson, A. (ed.) (1997). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 2: Odonata, Diptera. Apollo Books, Stenstrup. 440p. ISBN 87-88757-15-3 (deel 1 en 2 samen: 87-88757-07-2).

Pauw, N. de & R. Vannevel (eds.) (1991). Macro-invertebraten en waterkwaliteit. Determineersleutels voor zoetwatermacro-invertebraten en methoden ter bepaling van de waterkwaliteit. Stichting Leefmilieu, Antwerpen. 316p.

Secundaire literatuur

Hayward, P.J. & Ryland, J.S. (2017): Handbook of the marine fauna of North-West Europe, second edition. Oxford University Press, ISBN 978-0-19-954944-3.

Tachet, H., Ph. Richoux, M. Bournaud & Ph. Usseglio-Polatera (2010). Invertébrés d'eau douce, systématique, biologie, écologie. CNRS Editions, Paris. 607p. (2e druk met aanvullingen). ISBN 978-2-271-06945-0..

Visser, H. & H. Veldhuijzen van Zanten (2000). European Limnofauna. A pictorial key to the families. World Biodiversity Database CD-ROM Series. Expert Center for Taxonomic Identification (ETI), Amsterdam. ISBN 3-540-14708-X.

Porifera en Coelenterata

Primaire literatuur

Eggers, T.O. & B. Eiseler (2007). Bestimmungsschlüssel der Süsswasser-Spongillidae (Porifera) Mittel- und Nordeuropas. Lauterbornia 60:1-53.

Pauw, N. de & R. Vannevel (eds.) (1991). Macro-invertebraten en waterkwaliteit. Determineersleutels voor zoetwatermacro-invertebraten en methoden ter bepaling van de waterkwaliteit. Stichting Leefmilieu, Antwerpen. 316p.

Soest, R.W.M. van (1976). De Nederlandse mariene en zoetwatersponzen - Porifera. Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 115: 1-36.

Vervoort, W. & M. Faasse (2009). Overzicht van de Nederlandse Leptolida (= Hydroida) (Cnidaria: Hydrozoa). Nederlandse Faunistische Mededelingen 32: 1-207.

Secundaire literatuur

Ezcurra de Drago, L.D. (1972). Contributo alla conoscenza delle spugne d'acqua dolce d'Italia (Porifera, Spongilidae). Memorie dell'Istituto Italiano di Idrobiologia 29: 109-127.

Gugel, J. (1995). Erstnachweis von *Eunapius carteri* (Bowerbank 1863) (Porifera: Spongillidae) für Mitteleuropa. Lauterbornia 20: 103-109.

Holstein, T. & P. Emschermann (1995). Cnidaria: Hydrozoa. Kamptozoa. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 1/2,3): 1-142. ISBN 3-437-30625-1.

Oosterbaan, A. (1985). Hydropoliepen (Hydroida). Tabellenserie van de Strandwerkgemeenschap 27: 1-21.

Soest, R. van, B. Storm & M. Swarte (2000). *Trochospongilla horrida*, een nieuwe spons voor Nederland (Porifera: Spongillidae). Nederlandse Faunistische Mededelingen 11: 137-140.

Turbellaria

Primaire literatuur

Bij de Vaate, A. & M.B.A. Swarte (2001). *Dendrocoelum romanodanubiale* in the Rhine delta: first records from the Netherlands. Lauterbornia 40: 53-56.

Hartog, C. den (1962). De Nederlandse platwormen (Tricladida). Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 42: 1-40.

- Leria, L., Sluys, R. & Riutort, M. (2018): Diversification and biogeographic history of the Western Palearctic freshwater flatworm genus *Schmidtea* (Tricladida: Dugesiidae), with a redescription of *Schmidtea nova*. *Journal of Zoological Systematics and Evolutionary Research*; 1-17.
- Reynoldson, T.B. & J.O. Young (2000). A key to the freshwater triclads of Britain and Ireland with notes on their ecology. *Scientific Publications of the Freshwater Biological Association* 58: 1-72. ISBN 0-900386-63-X.

Secundaire literatuur

- Ball, I.R. & T.B. Reynoldson (1981). *British Planarians (Platyhelminthes: Tricladida). Keys and notes for the identification of the species.* Cambridge University Press, Cambridge. 141p. ISBN 0-521-23875-7 (hard cover), 0-521-28272-1 (paperback).
- Hartog, C. den & G. van der Velde (1973). Systematische notities over de Nederlandse Platwormen (Tricladida). *De Levende Natuur* 76: 41-45.
- Schleuter, A. & M. Schleuter (1998). *Dendrocoelum romanodanubiale* (Turbellaria, Tricladida) und *Hemimysis anomala* (Crustacea: Mysidacea) zwei weitere Neozoen im Main. *Lauterbornia* 33: 125-127.
- Velde, G. van der & E.J. de Vries (1985). Handleiding voor het project triclade platwormen (Turbellaria, Tricladida). *Instructies voor medewerkers EIS-Nederland* 8: 1-20.
- Weinzierl, A. & G. Seitz (1994). *Dendrocoelum romanodanubiale* (Codreanu, 1949) in der oberen Donau (Turbellaria, Tricladida). *Lauterbornia* 15: 23-24.
- Young, J.O. (2001). Keys to the freshwater microturbellarians of Britain and Ireland with notes on their ecology. *Scientific Publications of the Freshwater Biological Association* 59: 1-142. ISBN 0-900386-66-5.

Annelida (excl. Hirudinea)

Primaire literatuur

- Bick, A., Bastrop, R., Kotta, J., Meissner, K., Meyer, M. & Syomin, V. (2018): Description of a new species of Sabellidae (Polychaeta, Annelida) from fresh and brackish waters in Europe, with some remarks on the branchial crown of *Laonome*. *Zootaxa* 4483 (2): 349-364.
- Hartmann-Schröder, G. (1996). *Annelida, Borstenwürmer, Polychaeta. 2. neubearbeitete Auflage.* *Die Tierwelt Deutschlands* 58: 1- 648. ISBN 3-437-35038-2.
- Schmelz, R.M. & R. Collado (2010). A guide to European Terrestrial and Freshwater Species of Enchytraeidae. *Soil Organisms* 82(1). 1-176. ISSN 1864-6417.
- Sims, R.W & B.M. Gerard (1985). Earthworms, keys and notes for the identification and study of the species. *Synopses of the British Fauna (new series)* 31: 1-171. ISBN 90-04-07582-8.
- Timm, T. (2009). A guide to the freshwater Oligochaeta and Polychaeta of Northern and Central Europe. *Lauterbornia* 66: 1-235.
- Van Haaren, T. & Soors, J. (2013): *Aquatic Oligochaeta of The Netherlands and Belgian.* KNNV Publishing. ISBN: 9789050113786.
- Van Haaren, T. (2016): Oligochaeten van brakke en zoute wateren in Nederland (Annelida: Oligochaeta). *Nederlandse Faunistische Mededelingen* 46: 115-164.

Secundaire literatuur

- ~~Barnes, R.S.K. (1994). *The Brackish water fauna of northwestern Europe. An identification guide to brackish water habitats, ecology and macrofauna for field workers, naturalists and students.* Cambridge University press, Cambridge. 287 pp. ISBN 0 521 45556 1 (paperback), 0521455294 (hardback).~~

- Brinkhurst, R.O. (1971). A guide for identification of British aquatic Oligochaeta. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 22: 1-55. ISBN 09-00386-15-0.
- Brinkhurst, R.O. (1982). British and other marine and estuarine oligochaetes. Keys and notes for the identification of the species. Synopses of the British Fauna (new series) 21: 1-127. ISBN 0-521-24258-4.
- Brinkhurst, R.O. & B.G.M. Jamieson (1971). Aquatic Oligochaeta of the world. Oliver & Boyd, Edinburgh. 860p.
- Brinkhurst, R.O. & M.J. Wetzel (1984). Aquatic Oligochaeta of the world: Supplement. A catalogue of new freshwater species, descriptions, and revisions. Canadian Technical Report of Hydrography and Ocean Science 44: i-v, 1-101.
- Chambers, S.J. & A.I. Muir (1997). Polychaetes: British Chrysopetaloidea, Pisionoidea and Aphroditoidea: keys and notes for the identification of the species. Synopses of the British Fauna (new series) 54: 1-202. ISBN 1-85153-259-5.
- Chekanovskaya, O.V. (1981). Aquatic Oligochaeta of the USSR. Translation of: Vodnye Maloshchetinkovye Chervy Fauny SSSR. Akademiya Nauk SSSR Publishers, Moscow, Leningrad, 1962. Amerind Publishing, New Delhi (vertaling).
- Gelder, S.R. (1996) Description of a new branchiobdellidan species, with observations on three other species, and a key to the genus Pterodrilus (Annelida: Clitellata). Proceedings of the Biological Society of Washington 109: 256-263.
- Gelder, S.R. (2009). Chapter 11. Branchiobdellidans. In: **Wetzel**, M.J., S.V. Fend, K.A. Coates, R.D. Kathman & S.R. Gelder (red.). Taxonomy, systematics, and ecology of the freshwater oligochaetes and branchiobdellidans (Annelida, Clitellata) of North America. A Workbook.
- Gelder, S.R., N.L. Gagnon & K. Nelson (2002). Taxonomic consideration and distribution of the Branchiobdellida (Annelida: Clitellata) of the North American continent. – Northeastern Naturalist 9: 451-468.
- Gunst, J.H. de (1965). Enchytraeidae of the Netherlands (Annelida, Oligochaeta). Beaufortia, Amsterdam 13(150): 5-12.
- Hoek, Tj.H. van den & P. Verdonschot (2005). Distribution and ecology of *Aulodrilus japonicus* in the Netherlands (Oligochaeta: Tubificidae). Nederlandse faunistische mededelingen 23:103-110.
- Holt, P.C. & B.D. Opell (1993). A checklist of and illustrated key to the genera and species of the Central and North American Cambarincolidae (Clitellata: Branchiobdellida). Proceedings of the Biological Society of Washington 106: 251-295.
- Kathman, R.D. & R.O. Brinkhurst (1998). Guide to the freshwater oligochaetes of North America. Aquatic Resources Center, College Grove, Tennessee, USA. 264p.
- Kluiver, M.J. de, S.S. Ingalsuo, A.J.L. van Nieuwenhuijzen & H.H. Veldhuijzen van Zanten (2001). Macrobenthos of the North Sea. Vol. II - Keys to Polychaeta, Nemertina, Sipuncula, Platyhelminthes and miscellaneous worm-like groups. World Biodiversity Database CD-ROM Series. Expert Center for Taxonomic Identification (ETI), Amsterdam. ISBN 3-540-14808-6.
- Krediet, A. (2019). De Nederlandse regenwormen. Stichting Jeugdbondsuitgeverij. 43pp.
- Nielsen, C.O. & B. Christensen (1959). The Enchytraeidae critical revision and taxonomy of European species. Natura Jutlandica 8-9: 1-160.
- Nielsen, C.O. & B. Christensen (1961). The Enchytraeidae critical revision and taxonomy of European species. Supplement 1. Natura Jutlandica 10: 1-23.
- Nielsen, C.O. & B. Christensen (1963). The Enchytraeidae critical revision and taxonomy of European species. Supplement 2. Natura Jutlandica 10: 1-19.

- ~~Rhee, J.A. van (1970). De regenwormen (Lumbricidae) van Nederland. Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 84: 1-24.~~
- ~~Sauter, G. (1995). Bestimmungsschlüssel für die in Deutschland verbreiteten Arten der Familie Tubificidae mit besonderer Berücksichtigung von nicht-geschlechtsreifen Tieren. Lauterbornia 23: 1-52.~~
- ~~Sinnige, N., W. Tamis & F. Klijn (1992). Indeling van bodemfauna in ecologische soortengroepen. CML report 80, Leiden.~~
- ~~Sperber, C. (1950). A guide for the determination of European Naididae. Zoologiska Bidrag från Uppsala 29: 45-78.~~
- Timm, T. (1999). Eesti rõngusside (Annelida) määraja. A guide to the Estonian Annelida. Estonian Naturalists' Society. Estonian Academy Publishers, Tartu-Tallinn. 208pp. ISBN 9985-231-1.
- ~~Timm, T. (2006). A nearctic tubificid *Varichaetadrilus harmani* (Loden) n. comb. in a Dutch wetland, with remarks on *Tubifex tubifex* (Müller) (Annelida: Oligochaeta). Zootaxa 1281: 21-39.~~
- Timm, T. (2013): *Baltidrilus* nom. nov., a substitute name for the genus *Heterochaeta* Claparède, 1863 (Annelida, Clitellata, Tubificidae) non *Heterochaeta* Westwood, 1843 (Insecta, Mantodea, Mantidae). *Zootaxa* 3734 (4): 499-500.
- ~~Timm, T. & H.H. Veldhuijzen van Zanten (2002). Freshwater Oligochaeta of North West Europe. World Biodiversity Database CD-ROM Series. Expert Center for Taxonomic Identification (ETI), Amsterdam. ISBN 90-75000-44-8.~~
- ~~Tynen, M.J. & M. Nurminen (1969). A key to the European littoral Enchytraeidae. Annales Zoologici Fennici 6:150-155.~~
- ~~Verdonschot, P.F.M. (1979). Aquatische Oligochaeta introductie. Delta Instituut voor Hydrobiologisch Onderzoek, Yerseke, Rapporten en verslagen 1979-11: 1-45.~~

Hirudinea

Primaire literatuur

- Bielecki, A. (1997). Fish leeches of Poland in relation to the Palaearctic piscicolines (Hirudinea: Piscicolidae: Piscicolinae). *Genus, Wrocław* 8(2): 223-375.
- Bielecki, A. (2001). *Piscicola brylinskae*, a new leech species from the Netherlands (Hirudinea: Piscicolidae). *Wiadomosci Parazytologiczne* 47(1): 119-126.
- Haaren, T. van, H. Hop, M. Soes & D. Tempelman (2004). The freshwater leeches (Hirudinea) of The Netherlands. *Lauterbornia* 52: 113-131.
- Nesemann, H. & E. Neubert (1999). Annelida, Clitellata: Branchiobdellida, Acanthobdellea, Hirudinea. *Süßwasserfauna von Mitteleuropa* 6(2): i-ix, 1-178. ISBN 3-8274-0927-6.
- Soes, M., (2010). The presence of *Piscicola respirans* (Hirudinea: Piscicolidae) in The Netherlands. *Lauterbornia* 69: 29-35, D-86424 Dinkelscherben, 2010-05-10.
- Soes, M. (2014). The first records of *Piscicola siddalli* (Hirudinea: Piscicolidae) for Belgium and the Netherlands. *Lauterbornia* 77: 189-193.

Secundaire literatuur

- Bielecki, A., S. Cios, J.M. Cichocka & J. Pakulnicka (2012). *Piscicola siddalli* n. sp., a Leech Species from the United Kingdom (Clitellata: Hirudinida: Piscicolidae). *Comp. parasitol.* 79(2): 219-230
- ~~Dresscher, Th.G.N. & L.W.G. Higler (1982). De Nederlandse bloedzuigers. Hirudinea. Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 154: 1-64.~~

- ~~Elliott, J.M. & K.H. Mann (1979). A key to the British freshwater leeches with notes on their life cycles and ecology. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 40: 1-72. ISBN 0 900386 38X.~~
- Grosser, C. (2004). *Haemopsis elegans* (Hirudinea: Haemopidae) – ein wiederentdecktes europäisches Egeltaxon. *Lauterbornia* 52: 77-86.
- Grosser, C. & B. Eiseler (2008). Beschreibung von *Dina pseudotrocheta* sp. nov. (Hirudinea: Erpobdellidae) aus dem deutsch-belgischen Grenzgebiet. *Lauterbornia* 65: 27-41.
- Grosser, C. & H. Neesemann (2004). Ergänzungen zur "Süßwasserfauna von Mitteleuropa 6/2: Annelida, Clitellata: Branchiobdellida, Acanthobdellea, Hirudinea". *Lauterbornia* 52: 27-32.
- Jueg, U., A. Bielecki & A.K.J. Wittfoth (2012). Erstnachweis von *Piscicola kusznierzi* Bielecki, 1997 (Hirudinea, Piscicolidae) in Deutschland. *Lauterbornia* 74:105-109
- Kutschera, U. (2010). A new leech species from southern Germany, *Trocheta intermedia* nov. sp. (Hirudinea: Erpobdellidae). *Lauterbornia* 70: 1-9.

Mollusca

Primäre literatur

- Gittenberger, E., A.W. Jansen, W.J. Kuijper, J.G.J. Kuiper, T. Meijer, G. van der Velde & J.N. de Vries (1998). De Nederlandse zoetwatermollusken. Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water. Nederlandse Fauna (Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden) 2: 1-288. ISBN 90-5011-118-1.
- ~~Glöer, P. & C. Meier-Brook (2003). Süßwassermollusken. Ein Bestimmungsschlüssel für die Bundesrepublik Deutschland. 13te herziene druk. Deutscher Jugendbund für Naturbeobachtung, Hamburg. 134p. ISBN 3 923376 02 2.~~
- Glöer, P. (2015): Süßwassermollusken. Ein Bestimmungsschlüssel für die Mäuscheln und Schnecken im Süßwasser der Bundesrepublik Deutschland. Uitgave DJN, Hamburg (14. überarbeitete und erweiterte auflage). 135 pp.
- Goud, J., De Bruyne, R., Offermans, R., Melchers, M. & Nijland, R. (2019): Gebogen traliemossel *Ischadium recurvum* (Rafinesque, 1820) leeft mogelijk al sinds 2012 in het Noordzeekanaal. *Spirula* 418:17-21.
- Killeen, I., D. Aldridge & G. Oliver (2004). Freshwater bivalves of Britain and Ireland. *Aidgap Occasional Publication (Field Studies Council)* 82: 1-114. ISBN 1-85153-892-5.
- Mouthon, J., Forcellini, M. & Van Haaren, T. (2018): *Euglesa compressa* (Bivalvia, Sphaeriidae), native of North America, a "hidden" species introduced in Western Europe before 1940. *Basteria* 82 (1-3): 50-54.
- Piechocki, A. & B. Wawrzyniak-Wydrowska (2016). Guide to Freshwater and Marine Mollusca of Poland. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań; Editor: Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań; ISBN: 978-83-7986-109-5
- Prié, V. (2017). Naïades et autres bivalves d'eau douce de France. Collection Inventaires & Biodiversité, Biotope Éditions, Publication scientifique du Muséum.
- Soes, D.M., G.D. Majoor & S.M.A. Keulen (2011). *Bellamya chinensis* (Gray, 1834) (Gastropoda: Viviparidae), a new alien snail species for the European fauna. *Aquatic Invasions* 6(1): 97-102.
- Zettler, M.L. & P. Glöer (2006). Zur Ökologie und Morphologie der Sphaeriidae der Norddeutschen Tiefebene. *Heldia, Münchner Malakologische Mitteilungen* 6(8): 1-61, 18 platen.

Secundaire literatuur

- ~~Boeters, H.D. (1998). Mollusca: Gastropoda: superfamilie Rissoidae. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 5(1,2): i-ix, 1-76. ISBN 3-437-25528-2. [behandelt de Hydrobiidae en Bithyniidae].~~
- Craeymeersch, J.A., Faasse, M.A., Gheerardyn, H., Troost, K., Nijland, R., Engelberts, A., Perdon, K.J., Van Den Ende, D. & Van Zwol, J. (2019): First records of the dwarf surf clam *Mulinia lateralis* (Say, 1822) in Europe. *Marine Biodiversity Records* 12:5.
- ~~Devriese, R. & T. Warmoes (1987). Land- en zoetwatermollusken van de Benelux. Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming, Gent. 145p.~~
- Driesen, F. & W. van Looijengoed 2020. De ‚Gladde snavelneut‘ *Yoldia limatula* (Say, 1831) uit de Westerschelde: een nieuwe tweekleppige voor he teerst in Europa gevonden in Nederland. *Spirula* 424:23-24.
- ~~Ellis, A.E. (1978). British freshwater bivalve Mollusca, keys and notes for the identification of the species. Synopses of the British Fauna 11: 1-109. ISBN 0-12-236950-5.~~
- ~~Geene, R. & R. Bank (1989). De Nederlandse zoetwaterslakken. Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht. 34p. ISBN 90-5107-008-X.~~
- ~~Glöer, P. (2002). Mollusca I. Süßwassergastropoden Nord- und Mitteleuropas. Bestimmungsschlüssel, Lebensweise, Verbreitung. Die Tierwelt Deutschlands 73: 1-327. ISBN 3-925919-60-0.~~
- Groh, K., U. Bössneck, C. Clewing, C. Albrecht & I. Richling, 2020. A new pill clam from an unusual habitat: the interstitial *Pisidium interstitialis* n. sp. (Bivalvia: Sphaeriidae) from southwestern and Central Germany. *Journal of Molluscan Studies* 86: 104-119.
- ~~Janssen, A.W. & E.F. de Vogel (1965). Zoetwatermollusken van Nederland. Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, Amsterdam. 160p.~~
- ~~Korniushin, A.V. (2001). Taxonomic revision of the genus *Sphaerium* sensu lato in the Palaearctic Region, with some notes on the North American species. Archiv für Molluskenkunde 129 (1/2): 77-122.~~
- Nesemann, H. (2018). *Corbicula largillierti* im Oberrhein (Hessen), neu erkannt in Deutschland. *Mitt.dtsch. malakozool. Ges.* 98: 65-68.
- Piechocki, A. (1989). The Sphaeriidae of Poland (Bivalvia, Eulamellibranchia). *Annales Zoologici, Warszawa* 42(12): 249-320.
- Soes, D.M., P. Glöer & A.J. de Winter (2009). *Viviparus acerosus* (Bourguignat, 1862) (Gastropoda: Viviparidae), a new exotic snail species for the Dutch fauna. *Aquatic Invasions* 4(2): 373-375.
- Soes, D.M. & Kruijt, D.B. (2017): Exotisch brakwaterslakje blijkt nog niet eerder beschreven soort: de 'Vreemde speldhoren'. *Spirula* 410: 31-33.

Acari en Araneida

Primaire literatuur

- ~~Bader, C. (1974). Zur Revision holländischer Hydrachnellae (Acari). I. Feltriidae. Entomologische Berichten, Amsterdam 34: 149-152.~~
- ~~Besseling, A.J. (1964). De Nederlandse watermijten (Hydrachnellae Latreille 1802). Monographiën van de Nederlandsche Entomologische Vereeniging 1: 1-199.~~
- ~~Besseling, A.J. (1968). Over enkele *Arrenurus* soorten (Ned. Hydrachnellae XLVI). Entomologische Berichten, Amsterdam 28: 15-18.~~
- ~~Biesiadka, E. & W. Kowalik (1979). A new species of *Mideopsis* Neuman (Hydrachnellae, Acari) from Poland. Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences, Serie des sciences biologiques, Cl. II, 26(10): 695-702.~~

- Dauids, C. & F.A.C. Kouwets (1987). The characteristics of some watermite species of the genus *Piona* (Acari, Hydrachnellae) with three new larval descriptions. *Archiv für Hydrobiologie* 110: 1-18.
- Dauids, C. (1979). De watermijten (Hydrachnellae) van Nederland. Levenswijze en voorkomen. *Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging* 132: 1-78.
- Eyk, R. van der (1977). Proefuitgave van een watermijtentabel voor Nederland. *Biologisch Station Wijster* 190: 1-136.
- Gerecke, R. (1994). Süßwassermilben (Hydrachnellae). Ein Bestimmungsschlüssel für die aus der Westpaläarktischen bekannten Gattungen der Hydrachnellae mit einer einführenden Übersicht über die im Wasser vorkommenden Milben. *Lauterbornia* 18: 1-84.
- Gerecke, R. (Ed.) (2006a). Chelicerata: Araneae, Acari I. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 7/2(1) (2007): i-x, 1-388. ISBN 3-8274-1693-0.
- Gerecke, R. (Ed.) (2010). Chelicerata: Acari II. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 7/2(2): i-ix, 1-234. ISBN 978-3-8274-1894-4.
- Gerecke, R., Gledhill, T., Pešić, V. & Smit, H. (2016). Chelicerata: Acari III. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 7/2-3: 1-429. ISBN 9783827418937. Springer Spektrum.
- Haaren, T. van (1995). Enige verschilkenmerken tussen *Piona paucipora*, *P. variabilis* en *P. neumani*. Intern rapport Zuiveringschap Hollandse Eilanden en Waarden, Rotterdam. 1p.
- Hevers J. (1978). Morphologie und Systematik der in Deutschland aufgetretene Schwamm- und Muschel-Milben-Arten der Gattung *Unionicola* (Acarina: Hydrachnellae: *Unionicola*). *Entomologia Generalis* 5(1): 57-84.
- Martin, P., M. Dabert & J. Dabert (2010). Molecular evidence for species separation in the water mite *Hygrobates nigromaculatus* Lebert, 1879 (Acari, Hydrachnidia): evolutionary consequences of the loss of larval parasitism. *Aquatic Sciences* 72(3): 347-360.
- Pauw, N. de & R. Vannevel (eds) (1991). Macro-invertebraten en waterkwaliteit. Determineersleutels voor zoetwatermacro-invertebraten en methoden ter bepaling van de waterkwaliteit. Stichting Leefmilieu, Antwerpen. 316p.
- Pešić, V., Broda, L., Dabert, M., Gerecke, R., Martin, P. & Smit, H. (2019). Re-established after hundred years: Definition of *Hygrobates prosiliens* Koenike, 1915, based on molecular and morphological evidence, and redescription of *H. longipalpis* (Hermann, 1804) (Acariformes, Hydrachnidia, Hygrobatidae). *Systematic & Applied Acarology*, 24(8), 1490-1511.
- Smit, H. (1996a). Two new and rare *Arrenurus* species from The Netherlands (Acari: Hydrachnellae). *Entomologische Berichten, Amsterdam* 56: 56-59.
- Smit, H. (1996b). A revision of enigmatic species within European members of the genus *Arrenurus* Dugès (Acari, Hydrachnellae). *Annales de Limnologie* 32(3): 137-146.
- Smit, H. (1999). *Arrenurus boruzkii*, a water mite new to the Dutch fauna, with some notes on its morphology (Acari: Hydrachnidia). *Nederlandse Faunistische Mededelingen* 9: 11-14.
- Smit, H. (2018). De Nederlandse watermijten (Acari: Hydrachnidia). *Entomologische tabellen* 11, supplement bij Ned. Faunistische mededelingen. ISSN 1875-760x.
- Smit, H. & G. Duursema (1993). On the identity of *Arrenurus affinis* and *Arrenurus compactus* (Acari, Hydrachnellae). *Entomologische Berichten, Amsterdam* 53: 71-74.
- Smit, H. & H. van der Hammen (1990a). Taxonomic notes on some *Arrenurus* species (Acari: Hydrachnellae). *Entomologische Berichten, Amsterdam* 50: 52-55.
- Smit, H. & H. van der Hammen (1992a). A new species of *Albia* (*Albiella*) from the Netherlands (Acari: Hydrachnellae). *Entomologische Berichten, Amsterdam* 52: 114-116.
- Smit, H. & H. van der Hammen (1992b). New and rare water mites from the Netherlands (Acari: Hydrachnellae). *Entomologische Berichten, Amsterdam* 52: 144-146.

- Smit, H. & H. van der Hammen (2000). Atlas van de Nederlandse watermijten (Acari: Hydrachnidia). Nederlandse Faunistische Mededelingen 13: 1-273.
- Smit, H., H. van der Hammen & G. Duursema (1993). New species of water mites for the Dutch fauna, with some taxonomic notes on the genus *Nautarachna* (Acari: Hydrachnellae). Entomologische Berichten, Amsterdam 53(12): 180-182.
- Smit, H., Tj.H. van den Hoek & R. Wiggers (2006). Nieuwe vondsten van watermijten in Nederland (Acari: Hydrachnidia). Nederlandse Faunistische Mededelingen 25: 33-38.
- Smit, H., B. van Maanen, Tj.H. van den Hoek, R. Wiggers & B.W. Knol (2003). New records of rare water mites from The Netherlands (Acari: Hydrachnidia). Nederlandse Faunistische Mededelingen 18: 123-136.

Secundaire literatuur

- Bader, C. (1975). Die Wassermilben des Schweizerischen Nationalparks. 1. Systematisch-faunistischer Teil. Ergebnisse der Wissenschaftlichen Untersuchungen im Schweizerischen Nationalpark 14: 1-270.
- Bartsch, I. & H. Smit (2006). Een checklist van de Nederlandse zeemijten (Acari: Halacaroidea). Nederlandse Faunistische Mededelingen 25: 25-32.
- Besseling, A.J. (1965). De vormen van *Hydrodroma despiciens* (O.F. Müller, 1776) (Ned. Hydrachnellae XLIII). Entomologische Berichten, Amsterdam 25: 38-40.
- Dauids, C. (1997). A new water mite (Acari, Hydrachnidia: Limnesiidae) split off from *Limnesia undulata*. Entomologische Berichten, Amsterdam 57(10): 157-160.
- Gerecke, R. (1991). Taxonomische, faunistische und ökologische Untersuchungen an Wassermilben (Acari, Actinedida) aus Sizilien unter Berücksichtigung anderer aquatischer Invertebraten. Lauterbornia 7: 1-303.
- Gerecke, R. (2003). Water mites of the genus *Atractides* Koch, 1837 (Acari: Parasitengona: Hygrobatidae) in the western Palaearctic region: a revision. Zoological Journal of the Linnean Society 138: 141-378.
- Gerecke, R. (2006b). Wassermilben im Kalkquellmoor "Benninger Ried" bei Memmingen, Bayern (Chelicerata: Hydrachnidia et Halacaridae, Acari). Lauterbornia 57: 79-93.
- Gerecke, R. (2009). Revisional studies on the European species of the water mite genus *Lebertia* Neumann, 1880 (Acari: Hydrachnidia: Lebertiidae). Abhandlungen der Senckenberg Gesellschaft für Naturforschung 566: 1-144. ISBN 978-3-510-61391-5.
- Haaren, T. van & D. Tempelman (2009). The Dutch species of *Limnesia*, with ecological and biological notes (Hydrachnellae: Limnesiidae). Nederlandse Faunistische Mededelingen 30: 53-74.
- Haaren, T. van & T. du Bois (2018). Eerse bevestigde waarneming van de watermijt *Neumania papillosa* in Nederland (Acari: Hydrachnidia). Nederlandse faunistische Mededelingen 51: 79-82.
- Lundblad, O. (1927). Die Hydracarina Schwedens. I. Beitrag zur Systematik, Embryologie, Ökologie und Verbreitungsgeschichte der Schwedischen Arten, mit 16 Tafeln und 254 Figuren im Texte. Zoologiska Bidrag från Uppsala 11: 181-540.
- Lundblad, O. (1957). Zur Kenntnis süd- und mitteleuropäischer Hydrachnell. Arkiv för Zoologi Serie 2, 10(1): 1-306.
- Lundblad, O. (1962). Die Hydracarina Schwedens. II. Arkiv för Zoologi Serie 2, 14(1): 1-635.
- Mommersteeg, W. (sine anno). Soort sleutel voor *Neumania*. RIN i.s.m. C. Dauids, sine loco. 6p.
- Motas, C. & J. Soarec-Tanasachi (1943). Un Halacaride reliquat ponto-caspian dans le Danube. Bul. Soc. Natur. Romania 16: 1-7.
- Pešić, V., Asadi, M., Cimpean, M., Dabert, M., Esen, Y., Gerecke, R., Martin, P., Savia, A., Smit, H. & Stur, E. (2017). Six species in one: evidence of cryptic speciation in the Hygrobat

- fluviatilis complex (Acariformes, Hydrachnidia, Hygrobatidae). Systematic and Applied Acarology 22 (9): 1327-1377.
- Roberts, M.J. (1998). Spinnengids. Vertaling en bewerking van de Engelstalige spinnengids uit 1995 door A.P. Noordam. Tirion, Baarn. 397p. ISBN 90 5210 268 6.
- Smit, H., K. Didderen, R. Wiggers (2007). The first record of the watermite *Arrenurus berlinensis* from the Netherlands, with the first description of the female (Acari: Hydrachnidia). Nederlandse Faunistische Mededelingen 26: 39-42.
- Smit, H & Van Maanen, B. (2012). Een update van de naamlijst van de Nederlandse watermijten (Acari: Hydrachnidia). Nederlandse Faunistische Mededelingen 38: 115-125.
- Smit, H., Boonstra, H., Duijts, O., Van Maanen, B. & Wiggers, R. (2012). Meer dan 250 soorten watermijten in Nederland. Nederlandse Faunistische Mededelingen 38: 95-114.
- Smit, H., Boonstra, H., Hop, H., Van Maanen, B., Achterkamp, B. & Wiggers, R. (2015). Acht nieuwe soorten watermijten voor de Nederlandse fauna (Acari: Hydrachnidia). Nederlandse Faunistische Mededelingen 45: 77-90.
- Smit, H. & H. van der Hammen (1990b). Nieuwe watermijten voor de Nederlandse fauna (Acari: Hydrachnellae). Entomologische Berichten, Amsterdam 50: 93-96.
- Smit, H. Hop, R. Munts (2008). Twee soorten watermijten nieuw voor de Nederlandse fauna, alsmede nieuwe vondsten van zeldzame soorten (Acari: Hydrachnidia). Nederlandse Faunistische Mededelingen 28: 41-47.
- Sokolov, I.I. (1952). Halacarae. Fauna SSSR, Zool. Inst. Acad. Sci. SSSR (n.s.) 53: 1-201. [*In het Russisch*].
- Tuzovskij, P.V. (1990). Key to deutonymphs of water mites. Nauka, Moskou. 238p. [*In het Russisch*]. ISBN 5 02 005863 7.
- Tuzovskij, P.V. (2007). Water mites of the genus *Thyas* Koch, 1835 (Acariformes: Thyadidae) in Russia. Acarina 15(2): 173-259.
- Viets, K. (1928). Abteilung: Wassermilben, Hydracarina. Die Tierwelt Mitteleuropas 3(8): 1-57.
- Viets, K. (1930). Zur Kenntnis der Hydracarina-Fauna von Spanien. Archiv für Hydrobiologie 21: 175-240, 359-446.
- Viets, K. (1936). Spinnentiere oder Arachnoidea. VII: Wassermilben oder Hydracarina (Hydrachnellae und Halacaridae). Die Tierwelt Deutschlands 31, 32: 1-574.
- Viets, K. & K.O. Viets (1960). Nachtrag zu: Wassermilben, Hydracarina. Die Tierwelt Mitteleuropas 3(4), Ergänzung: 1-44.
- Weigmann, G. (2006). Hornmilben (Oribatida). Die Tierwelt Deutschlands 76: 1-520. ISBN 3937783180.
- Wiles, P.R. (1985). The systematics of the British Hydrodromidae Viets, 1936. Archiv für Hydrobiologie Supplement 70: 365-403.

Crustacea

Primaire literatuur

- Bamber, R.N. (2014). Two new species of *Sinelobus* Sieg, 1980 (Crustacea: Tanaidacea: Tanaididae), and a correction to the higher taxonomic nomenclature. Journal of Natural History 48: 2049-2068.
- Borghouts-Biersteker, C.H. (1969). Aasgarnalen - (Mysidacea). Tabellenserie van de Strandwerkgemeenschap 23: 1-8.
- Bousfield, E.L. & P.M. Hoover (1997). The amphipod superfamily Corophioidea on the Pacific coast of North America. Part V. Family Corophiidae. Corophiinae, new subfamily. Systematics and distributional ecology. Amphipacifica 2: 67-139.
- Eggers, Th.O. & A. Martens (2001). Bestimmungsschlüssel der Süßwasser-Amphipoda (Crustacea) Deutschlands. Lauterbornia 42: 1-68.

- Eggers, T.O., A. Martens & K. Grabow (1999). *Hemimysis anomala* Sars im Stichkanal Salzgitter (Crustacea: Mysidacea). *Lauterbornia* 35: 43-47.
- Flößner, D. (1972). Kiemen- und Blattfüßer, Branchiopoda. Fischläuse, Branchiura. *Die Tierwelt Deutschlands* 60: 1-501.
- Fryer, G. (1982). The parasitic Copepoda and Branchiura of British freshwater fishes. A handbook and key. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 46: 1-87. ISBN 0-900386-44-4.
- Holthuis, L.B., G.R. Heerebout & J.P.H.M. Adema (1986). De Nederlandse Decapoda (garnalen, kreeften en krabben). *Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging* 179: 1-66.
- Huwaë, P. & G. Rappé (2003). Waterpissebedden. Een determineertabel voor de zoet-, brak- en zoutwaterpissebedden van Nederland en België. *Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging* 226: 1-55. ISBN 90-5011-171-8.
- Jourde, J., Sauriau, P.G., Gueneteau, S. & Caillot, E. (2013): First record of *Grandidierella japonica* Stephensen, 1938 (Amphipoda: Aoridae) from mainland Europe. *BioInvasions Records* 2(1):51-55.
- Koese, B. & D.M. Soes (2011). De Nederlandse rivierkreeften (Astacoidea & Parastacoidea). *Entomologische Tabellen* 6: 1-107.
- ~~Pauw, N. de & R. Vannevel (eds.) (1991). Macro-invertebraten en waterkwaliteit. Determineersleutels voor zoetwatermacro-invertebraten en methoden ter bepaling van de waterkwaliteit. Stichting Leefmilieu, Antwerpen. 316p.~~
- Pinkster, S. & D. Platvoet (1986). De vlokreeften van het Nederlandse oppervlaktewater. *Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging* 172: 1-44.
- ~~Stichting EIS Nederland & Bureau Waardenburg (2008). Rivierkreeften, proeftabel. Versie 20 juni 2008. Leiden, 17p.~~
- Udekem d'Acoz, d', C, M. Faasse, E. Dumoulin, H. de Blauwe (2005) Occurrence of the Asian shrimp *Palaemon macrodactylus* in the Southern Bight of the North Sea, with a key to the Palaemonidae of north-western Europe (Crustacea: Decapoda: Caridea). *Nederlandse Faunistische Mededelingen* 22: 95-111
- Zettler, M.L. & Zettler, A. (2017): Amphipoda. *Die Tierwelt Deutschlands* 83: 1-846. ISBN 978-3-939767-74-9.

Secundaire literatuur

- ~~Adema, J.P.H.M. (1989). De verspreiding van rivierkreeften in Nederland. Nieuwsbrief European Invertebrate Survey - Nederland 19: 3-10.~~
- Adema, J.P.H.M. (1991). De krabben van Nederland en België (Crustacea, Decapoda, Brachyura). Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden. 244p. ISBN 90-73239-02-8.
- Bacescu, M. (1954). Crustacea Mysidacea. *Fauna Republicii Populare Romîne, Bucuresti* 4 (3): 1-126. [*In het Roemeens*].
- Boonstra, H., R. Wiggers & M. Swarte (2016). First record of the Ponto-Caspian amphipod *Obesogammarus obesus* (Sars, 1894) (Amphipoda: Pontogammaridae) from the Netherlands. *Bioinvasions records* 5: 155-158.
- ~~Birstein, Ya. A. (1964). Crustacea: Freshwater isopods (Asellota). Fauna of the U.S.S.R. 7(5):1-148. (Israel Program for Scientific Translations. Vertaald uit het Russisch, orig.: 1951).~~
- ~~Brink, F.W.B. van den, B.G.P. Paffen, F.M.J. Oosterbroek & G. van der Velde (1993). Immigration of *Echinogammarus* (Stebbing, 1899) (Crustacea: Amphipoda) into the Netherlands via the Lower Rhine. Bulletin Zoologisch Museum Amsterdam. 13: 167-169.~~

- Brink, F.W.B. van den & G. van der Velde (1992). Slijkgarnalen (Crustacea: Amphipoda: Corophiidae) in Nederland. *Het Zeepaard* 52(2): 32-37.
- Carausu, S., E. Doboreanu & C. Manolache (1953). Amphipoda forme salmastre si de apa dulce. Crustacea. Amphipoda. Fauna Republicii Populare Romine 4(4): 1-407.
- Faasse, M.A. (1998). The Pontocaspian Mysid *Hemimysis anomala* Sars, 1907, new to the fauna of the Netherlands. *Bulletin Zoölogisch Museum Amsterdam* 16(10): 73-76.
- Faasse, M.A. (2011): The exotic isopod *Synidotea* in the Netherlands and Europe, a Japanese or American invasion (Pancrustacea: Isopoda)? *Nederlandse Faunistische Mededelingen* 36: 103-106.
- Gledhill, T., D.W. Sutcliffe & W.D. Williams (1993). British freshwater Crustacea Malacostraca: a key with ecological notes. *Scientific Publications of the Freshwater Biological Association* 52: 1-173. ISBN 0-900386-53-3.
- Haaren, T. van & J. Soors (2009). *Sinelobus stanfordi* (Richardson, 1901): A new crustacean invader in Europe. *Aquatic Invasions* 4(4):703-711.
- Hayward, P.J. & J.S. Ryland (1995). Handbook of the marine fauna of North-West Europe. Oxford University Press. 800p. ISBN 0-19-854055-8.
- Henry, J.P. & G. Magniez (1983). Introduction pratique a la systematique des organismes des eaux continentales françaises. 4: Crustacés Isopodes (principalement asellotes). *Bulletin de la société linnéenne de Lyon* 10: 319-357.
- Holdich, D.M. & J.A. Jones (1983). Tanaids. *Synopses of the British Fauna (N.S.)* 27: 1-98.
- Holmquist, Ch. (1972). V. Mysidacea. *Das Zooplankton der Binnengewässer* 1: 247-256.
- Holthuis, L.B. (1956). Isopoda en Tanaidacea. *Fauna van Nederland* 16: 1-280.
- Huwaë, P.H.M. (1977). De isopoden van de Nederlandse kust. *Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging* 118: 1-24.
- Kelleher, B., A. bij de Vaate, M. Swarte, A.G. Klink & G. van der Velde (2000). Identification, invasion and population development of the ponto-caspian isopod *Jaera istri* Veuille (Janiridae) in the lower Rhine, The Netherlands. *Beaufortia, Bulletin Zoological Museum, University of Amsterdam* 50(4): 89-94.
- Komarova, T.I. (1991). Mysidacea. *Fauna Ukrainy* 26(7): 1-103. [In het Russisch].
- Lincoln, R.J. (1979). British marine Amphipoda: Gammaridea. British Museum, London. 658p. ISBN 0-565-00818-8.
- Notenboom, J. (1980). Tabel voor het determineren van grondwater Amphipoda in de Benelux. Bijlage. In: **Notenboom, J.** Grondwaterfauna in Zuid-Limburg, typologie van grondwatermilieu's, kennismaking met de levensgemeenschappen in waterputten. Doctoraalverslag Landbouwhogeschool Wageningen, Vakgroep Natuurbeheer 561.
- Pinkster, S. (1993). A Revision of the genus *Echinochammarus* Stebbing, 1899, with some notes on related genera (Crustacea, Amphipoda). *Memorie del Museo Civico di Storia Naturale di Verona (2-sezione science della vita) A: biologia* 10: 1-185.
- Pöckl, M. (1988). Bestimmungstabel für Peracarida der Österreichischen Donau (Crustacea, Malacostraca). *Wasser und Abwasser* 32: 89-110.
- Ruffo, S., Tarocco, M., & Latella, L. (2014): *Cryptorchestia garbinii* n. sp. (Amphipoda: Talitridae) from Lake Garda (Northern Italy), previously referred to as *Orchestia cavimana* Heller, 1865, and notes on the distribution of the two species. *Italian Journal of Zoology*, 81:1, 92-99. DOI: 10.1080/11250003.2014.891662.
- Schellenberg, A. (1942). Krebstiere oder Crustacea IV: Flohkrebse oder Amphipoda. *Die Tierwelt Deutschlands* 40: 1-252.
- Soes, D.M., P.D. Walker & D.B. Kruijt (2010). The Japanese fish louse *Argulus japonicus* new for the Netherlands. *Lauterbornia* 70: 11-17

- Souty-Grosset, C., D.M. Holdich, P.Y. Noël, J.D. Reynolds & P. Haffner (eds.) (2006). Atlas of Crayfish in Europe. Muséum nationale d'Histoire naturelle, Paris. 187p. (Patrimoines naturels, 64). ISBN 2-85653-579-8.
- ~~Folkamp, H.H. (1982). Tabel voor het onderscheiden van waterpissebedden (Asellidae) in Nederland. Waterschap Zuiveringschap Limburg, Roermond. 6p.~~
- ~~Veuille, M. (1979). L'Évolution du genre *Jaera* Leach (Isopodes; Asellotes) et ses rapports avec l'histoire de la Méditerranée. Bijdragen tot de Dierkunde 49(2): 195-217.~~
- Weinzierl, A., S. Potel & M. Banning (1996). *Obesogammarus obesus* (Sars 1894) in der oberen Donau (Amphipoda, Gammaridae). Lauterbornia 26: 87-89.
- Wittmann KJ (2008). Further expansion of the Pontocaspian mysid shrimp (Crustacea: Mysida: Mysidae) *Katamysis warpachowskyi* in the upper Danube: first record for Germany. Lauterbornia 63: 83-86
- ~~Zucchi, H., & Zucchi, K. (2005). Zur Ökologie und Bestimmung der drei in Deutschland vorkommenden Assel Arten (Isopoda: Asellidae) von Fliessgewässern. Mikrokosmos, 94(2), 89-91.~~

Ephemeroptera

Primaire literatuur

- Bauernfeind, E. & U.H. Humpesch (2001). Die Eintagsfliegen Zentraleuropas (Insecta: Ephemeroptera): Bestimmung und Ökologie. Verlag des Naturhistorischen Museums Wien, Wien. p.239. ISBN 3-900-275-86-6.
- Drukker, D. (*in prep.*). De haften van Nederland en België. Entomologische Tabellen. In concept verkrijgbaar.
- Eiseler, B. (2005). Bildbestimmungsschlüssel für die Eintagsfliegenlarven der deutschen Mittelgebirge und des Tieflandes. Lauterbornia 53: 1-112.
- Engblom, E. (1996). Ephemeroptera, Mayflies. p. 13-53. In: **Nilsson**, A. (ed.). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 1. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-09-9.
- Müller-Liebenau, I. (1969). Revision der europäischen Arten der Gattung *Baetis* Leach, 1815 (Insecta, Ephemeroptera). Gewässer und Abwässer 48,49: 1-214.

Secundaire literatuur

- Buck, H. & H. Merz (1976). *Baetis*-Schlüssel (Larven). Landesstelle für Gewässerkunde Baden-Württemberg. 17p.
- Elliott, J.M. & U.H. Humpesch (2010). Mayfly larvae (Ephemeroptera) of Britain and Ireland: keys and a review of their ecology. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 66: 1-152. ISBN 978-0900386-78-7. (enkele wijziging t.o.v. de editie van 1988).
- ~~Gunn, R.J.M. & J.H. Blackburn (1997). *Caenis pseudorivulorum* Kieffermuller (Ephem., Caenidae), a mayfly new to Britain. Entomologist's Monthly Magazine 133: 97-100.~~
- ~~Gysels, H. (1991). Haftelarventabel. Onderzoekscentrum voor Landschapsekologie en Milieuplanning RU Gent, Gent. publicatie 17. 96p.~~
- ~~Jacob, U. (2003). *Baetis* Leach 1815, sensu stricto oder sensu lato. Ein Beitrag zum Gattungskonzept auf der Grundlage von Artengruppen mit Bestimmungsschlüsseln. Lauterbornia 47: 59-129.~~
- Malzacher, P. (1984). Die europäischen Arten der Gattung *Caenis* Stephens (Insecta: Ephemeroptera). Stuttgarter Beiträge zur Naturkunde Serie A (Biologie) 373: 1-48.
- Mol, A.W.M. (1983). *Caenis lactea* (Burmeister) in the Netherlands (Ephemeroptera: Caenidae). Entomologische Berichten, Amsterdam 43(8): 119-123.

- Mol, A.W.M. (1985a). Een overzicht van de Nederlandse haften (Ephemeroptera). 1. Siphonuridae, Baetidae en Heptageniidae. Entomologische Berichten, Amsterdam 45(8): 105-111.
- Mol, A.W.M. (1985b). Een overzicht van de Nederlandse haften (Ephemeroptera). 2. Overige families. Entomologische Berichten, Amsterdam 45(9): 128-135.
- Mol, A.W.M. (1985c). Enkele interessante en nieuwe Nederlandse haften (Insecta: Ephemeroptera) uit de provincie Limburg. Natuurhistorisch Maandblad 74(1): 5-8.
- Mol, A.W.M. (1985d). *Baetis tracheatus* Keffermüller & Machel en *Caenis pseudorivulorum* Keffermüller, twee nieuwe Nederlandse haften (Ephemeroptera). Entomologische Berichten, Amsterdam 45(6): 78-81.
- Sowa, R. (1971). Sur la taxonomie de *Rhithrogena semicolorata* (Curtis) et de quelques espèces voisines d'Europe continentale (Ephemeroptera: Heptageniidae). Revue Suisse de Zoologie 77 (1970): 895-920.
- Studemann, D., P.Landolt, M.Sartori, D.Hefti & I.Tomka (1992). Ephemeroptera. Insecta Helvetica Fauna 9: 1-175.

Odonata

Primaire literatuur

- Brochard, C., Groenendijk, D., Van der Ploeg, E. & Termaat, T. (2012): Fotogids Larvenhuidjes van Libellen. KNNV Uitgeverij, ISBN: 9789050114097.
- Brochard, C. & E. van der Ploeg (2014): Fotogids larven van libellen. KNNV Uitgeverij, ISBN: 9789050114868.
- Norling, U. & Sahlén, G. (1997). Odonata, dragonflies and damselflies. p. 13-65. In: **Nilsson**, A. (ed.). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 2. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-15-3.

Secundaire literatuur

- ~~Aguesse, P. (1968). Les Odonates de l'Europe occidentale, du nord de l'Afrique et des Iles Atlantiques. Faune de l'Europe et du Bassin Méditerranéen 4: 1-258.~~
- ~~Askew, R.R. (2004). The dragonflies of Europe. Harley Books, Colchester Essex. 308p. (grotendeels ongewijzigde herdruk van 1988). ISBN 0-946589-75-5.~~
- ~~Carchini, G. (1983). A key to the Italian Odonate larvae. Societas Internationalis Odonatologica Rapid Communications Supplement 1: 1-101.~~
- ~~Geene, R. & T. van Haaren (1998). Syllabus expertdagen libellenlarven. Interne uitgave RIZA Lelystad.~~
- ~~Geijskes, D.C. & J. van Tol (1983). De libellen van Nederland (Odonata). KNNV, Hoogwoud. 368p.~~
- ~~Gerken, B. & K. Sternberg (1999). Die Exuvien Europäischer Libellen. Insecta, Odonata. Huxaria Druckerei, Höxter. 354p. ISBN 3-9805700-4-5.~~
- Heidemann, H. & R. Seidenbusch (1993). Die Libellenlarven Deutschlands und Frankreichs. Handbuch für Exuviensammler. Verlag E. Bauer, Keltern. 391p. ISBN 3-9801381-4-3.
- Heidemann, H. & R. Seidenbusch (2002). Die Libellenlarven Deutschlands. Handbuch für Exuviensammler. Die Tierwelt Deutschlands 72: 1-328. Goecke & Evers, Keltern. (2e gewijzigde druk). ISBN 3-931374-07-6.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2002). De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4: 1-440. ISBN 90-5011-154-8.
- Müller, O. (1990). Mitteleuropäische Anisopterenlarven (Exuvien) - einige Probleme ihrer Determination (Odonata, Anisoptera). Deutsche Entomologische Zeitschrift, N.F. 37(1-3): 145-187.

- Peters, G. (1987). Die Edellibellen Europas: Aeshnidae. Die Neue Brehm-Bücherei 585:1-140. ISBN 3-89432-858-4.
- Schmidt, Er. (1936a). Die mitteleuropäischen Aeshna-Larven nach ihren letzten Häuten. Deutsche Entomologische Zeitschrift 1936: 53-73.
- Schmidt, Er. (1936b). Die europäischen Leucorrhinia-Larven, analytisch betrachtet (Ordnung Odonata). Archiv für Naturgeschichte, N.F. 5: 287-295.
- Schot, J. & P.F.M. Verdonschot (1994). Standaardvoorschrift voor determinatie van Libellenlarven. Werkgroep Ecologisch Waterbeheer, Subgroep Standaardisatie WEW. Nieuwsbrief 19: 11-17.
- Seidenbusch, R. & H. Heidemann (2006). An experimental key for the differentiation of the exuviae of the Southern Darter *Sympetrum meridionale* (Selys) and the Common Darter *S. striolatum* (Charpentier), with notes on the Ruddy Darter *S. sanguineum* (Müller). Journal of the British Dragonfly Society 22(2): 25-32.
- Suhling, F. & O. Müller (1996). Die Flußjungfern Europas (Gomphidae). Die Neue Brehm-Bücherei 628: 1-237. ISBN 3-89432-459-7.
- Visser, H. (Ed.) (1997). Libellenlarven van Nederland (Dragonfly larvae of the Netherlands). World Biodiversity Database CD-ROM Series. Expert Center for Taxonomic Identification (ETI), Amsterdam. ISBN 3-540-14639-3.

Plecoptera

Primaire literatuur

- Koese, B. (2008). De Nederlandse steenvliegen (Plecoptera). Entomologische tabellen 1: 1-158.

Secundaire literatuur

- Aubert, J. (1959). Plecoptera. Insecta Helvetica Fauna 1: 1-139.
- Hoek, Tj.H. van den (2006). De steenvlieg *Protonemura risi* nieuw voor Nederland (Plecoptera: Nemouridae). Nederlandse Faunistische Mededelingen 25: 43-51.
- Hynes, H.B.N. (1977). A key to the adults and nymphs of the British stoneflies (Plecoptera), with notes on their ecology and distribution. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 17: 1-92. (3e druk; ongewijzigde herdruk in 1984 en 1993 van de 3e druk in 1977). ISBN 0-900386-28-2.
- Hlles, J. (1955). Steinfliegen oder Plecoptera. Die Tierwelt Deutschlands 43: 1-150.
- Kühtreiber, J. (1934). Die Plekopterenfauna Nordtirols. Berichte der Naturwissenschaftlich-medizinischer Verein Innsbruck 43, 44: 1-219.
- Lillehammer, A. (1988). Stoneflies (Plecoptera) of Fennoscandia and Denmark. Fauna Entomologica Scandinavica 21: 1-165. ISBN 90-04-08695-1.
- Lubini, V., S. Knispel & G. Vinçon (2012). Die Steinfliegen der Schweiz, Verbreitung und Bestimmung. Les Plécoptères de Suisse. Identification et distribution. Fauna Helvetica 27: 270 pp
- Pibia, S. & P. Verdonschot (1996). Naar een standaardvoorschrift voor determinatie van steenvliegennymfen (Plecoptera). Themanummer Werkgroep Ecologisch Waterbeheer 24: 10-15.
- Rausler, J. (1980). Rád Posvatky — Plecoptera. In: Rozkosny, R. (Ed.). Klíč k určování vodních larev hmyzu. Academia, Praag. p. 86-132. [In het Tsjechisch]. Duitse vertaling door K. Zerny en bewerking door P. Zwick (1993) — niet gepubliceerd.
- Vinçon G. & C. Ravizza (2005). A review of the French Protonemura (Plecoptera, Nemouridae). Annales de Limnologie 41: 99-126.

~~Zwick, P. (1970). Was ist *Nemoura marginata* F.J. Pictet 1836? Bestimmung eines Neotypus und Beschreibung einer neuen Europäischen *Nemoura*-Art. Revue Suisse de Zoologie 77: 261-272.~~

Zwick, P. (2004). A key to the West Palaearctic genera of stoneflies (Plecoptera) in the larval stage. Limnologica 34: 315-348.

Heteroptera

Primaire literatuur

- Tempelman, D. & T. van Haaren (2009). Water- en oppervlaktewantsen van Nederland. Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht. 116p. (errata in Macrofaunanieuwsbrief 88, 2009)
- Stoffelen, E. van, H. Hendericks, T. Vercauteren, K. Lock & R. Bosmans (2013). De water- en oppervlaktewantsen van België (Hemiptera, Heteroptera: Nepomorpha & Gerromorpha) Fauna van België. KBIN, Brussel. 256pp.

Secundaire literatuur

- Aukema, B., J.G.M. Cuppen, N. Nieser & D. Tempelman (2002). Verspreidingsatlas Nederlandse wantsen (Hemiptera: Heteroptera). Deel I: Dipsocoromorpha, Nepomorpha, Gerromorpha & Leptopodomorpha. European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden. ISBN 90-76261-03-2.
- ~~Aukema, B., B. van Maanen, D.J. Hermes & Ph.J. Zeinstra (2000). *Micronecta griseola* nieuw voor de Nederlandse fauna. Entomologische Berichten, Amsterdam 60(2): 39-40.~~
- Brinkhurst, R.O. (1959). A description of the nymphs of British *Gerris* species (Hemiptera – Heteroptera). Proceedings of the Royal Entomological Society of London (Serie A) 34: 130-136.
- ~~Cobben, R.H. & H. Moller-Pillot (1960). The larvae of Corixidae and an attempt to the key the last larval instar of the Dutch species (Hem., Heteroptera). Hydrobiologia 16(4): 323-356.~~
- ~~Elder, J.F. (2002). Capture récente en France de *Cymatia rogenhoferi* (Fieber, 1864) et description des stades juvéniles (Heteroptera, Corixidae). Bulletin de la Société entomologique de France 107(1): 43-49.~~
- ~~Jansson, A. (1969). Identification of larval Corixidae (Heteroptera) of Northern Europe. Annales Zoologici Fennici 6: 289-312.~~
- Jansson, A. (1986). The Corixidae (Heteroptera) of Europe and some adjacent regions. Acta Entomologica Fennica 47: 1-94.
- ~~Jansson, A. (1996). Heteroptera Nepomorpha, aquatic Bugs. p. 91-104. In: Nilsson, A. (ed.). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 1. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-09-9.~~
- ~~Nieser, N. (1969). The larva of *Sigara hellensi* (C. Sahlb.) (Hem. Corixidae). Entomologische Berichten, Amsterdam 29(8): 141-142.~~
- Nieser, N. (1982). De Nederlandse water- en oppervlaktewantsen (Heteroptera: Nepomorpha en Gerromorpha). Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 155: 1-103.
- Nieuwenhuijzen, A. van (2014). De nymfe van *Micronecta griseola*. Macrofaunanieuwsbrief 113: 4
- Rabitsch, W. (2005). Spezialpraktikum Aquatische und Semiaquatische Heteroptera. Handleiding determinatiecursus, niet gepubliceerd. 46p.
- Savage, A.A. (1989). Adults of the British aquatic Hemiptera Heteroptera: a key with ecological notes. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 50: 1-173. ISBN 0-900386-48-7.

- Savage, A.A. (1999). Keys to the larvae of British Corixidae. Publications of the Freshwater Biological Association 57: 1-56. ISBN 0-900386-61-4.
- Strauss, G. & R. Niedringhaus (2014): Die Wasserwanzen Deutschlands. Bestimmungsschlüssel für alle Nepo- und Gerromorpha. WABV, Scheeßel. 66 pp.
- Tempelman, D. (2009). Micronectidae: kleur kenmerken bij de volwassen dieren en identificatie van de nimfen. Macrofaunanieuwsbrief 88: 4-7.
- ~~Vallenduik, H. (2003). Some additional notes to Savage, A.A. (1999): "Key to the larvae of British Corixidae". Lauterbornia 46: 65-68.~~
- Vepsäläinen, K. & S. Krajewski (1986). Identification of the waterstrider (Gerridae) nymphs of Northern Europe. Annales Entomologici Fennici 52(2): 63-77.
- Zimmermann, M. (1987). Die Larven der schweizerischen Gerris-Arten (Hemiptera, Gerridae). Revue suisse de Zoologie 94: 593-624.

Coleoptera

Primaire literatuur

- Bergsten, J., Brilmyer, G., Crampton-Platt, A. & Nilsson, A.N. (2013): Sympatry and colour variation disguised well-differentiated sister species: Sphrodytes revised with integrative taxonomy including 5 kbp of housekeeping genes (Coleoptera: Dytiscidae). DNA Barcodes. Volume 1: 1-18.
- Cuppen, J.G.M. & B. van Maanen (1998). Distribution and habitats of *Berosus* in The Netherlands (Coleoptera: Hydrophilidae). Entomologische Berichten, Amsterdam 58(11): 213-223.
- Drost, M.B.P., H.P.J.J. Cuppen, E.J. van Nieukerken & M. Schreijer (1992). De waterkevers van Nederland. Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht. 280p. ISBN 90-5011-053-3.
- Klausnitzer, B. (1991). Die Larven der Käfer Mitteleuropas. 1. Band. Adepaga. Goecke & Evers, Krefeld. 273p. ISBN 3-87263-041-5.
- Klausnitzer, B. (1994). Die Larven der Käfer Mitteleuropas. 2. Band. Myxophaga Polyphaga Teil 1. Goecke & Evers, Krefeld. 325p. ISBN 3-87263-046-6.
- Klausnitzer, B. (1996). Die Larven der Käfer Mitteleuropas. 3. Band. Polyphaga Teil 2. Gustav Fischer Verlag, Jena. 335p. ISBN 3-334-61102-7.
- Klausnitzer, B. (1997). Die Larven der Käfer Mitteleuropas. 4. Band. Polyphaga Teil 3, sowie Ergänzungen zum 1. bis 3. Band. Gustav Fischer Verlag, Jena. ISBN 3-437-35310-1.
- ~~Nilsson, A.N. (1987). The larva of *Rhantus fennicus* (Coleoptera, Dytiscidae), with a key to the Fennoscandian species of *Rhantus*. Notulae Entomologicae 67: 33-41.~~
- Nilsson, A. (Ed.) (1996). Aquatic insects of North Europe. A taxonomic handbook. Volume 1. Ephemeroptera - Plecoptera - Heteroptera - Neuroptera - Megaloptera - Coleoptera - Trichoptera - Lepidoptera. Apollo Books, Stenstrup. 274p. ISBN 87-88757-09-9. [meerdere relevante hoofdstukken over kevers].
- Nilsson, A.N. & M. Holmen (1995). The aquatic Adepaga (Coleoptera) of Fennoscandia and Denmark. II. Dytiscidae. Fauna Entomologica Scandinavica 32: 1-192. ISBN 90-04-10456-9.
- ~~Vondel, B.J. van & K. Dettner (1997). Insecta: Coleoptera: Haliplidae, Noteridae, Hygrobiidae. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 20/2,3,4: i-x, 1-147. ISBN 3-437-25238-0.~~
- ~~Vorst, O. & J.G.M. Cuppen (2003a). Entomofauna van Meinweg en Roerdal verslag van de 157e zomerbijeenkomst te Herkenbosch. Entomologische Berichten, Amsterdam 63(3): 59-74.~~
- Vorst, O. & J.G.M. Cuppen (2003b). A third palearctic species of *Chaetarthria* Stephens (Coleoptera: Hydrophilidae). Koleopterologische Rundschau 73:161-167.

Secundaire literatuur

- Alarie, Y., Michat, M. C., Nilsson, A. N., Archangelsky, M., & Hendrich, L. (2009). Larval morphology of *Rhantus* Dejean, 1833 (Coleoptera: Dytiscidae: Colymbetinae): descriptions of 22 species and phylogenetic considerations. *Zootaxa* 2317(1), 1-102.
- Angus, R. (1992). Insecta Coleoptera Hydrophilidae Helophorinae. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 20/10(2): 1-144. ISBN 3-437-30643-X (ongewijzigde herdruk in 1999, ISBN 3-8274-0990-X).
- Barendregt, H. & A. van Nieuwenhuyzen (1995). Waterkevertabel voor Nederland. Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht. 124p. ISBN 90-5107-026-8.
- ~~Cuppen, J.G.M. (1993). Het voorkomen van *Hydrochus nitidicollis* in Nederland bevestigd (Coleoptera: Hydrochidae). Entomologische Berichten, Amsterdam 53: 26.~~
- ~~Cuppen, J.G.M. (1997). De Nederlandse soorten van het genus *Hydroporus*. Vakgroep Waterkwaliteitsbeheer en Aquatische Oecologie, Landbouwniversiteit Wageningen. 17p.~~
- Eiseler, B. & M. Hess (2013): Taxonomie für die Praxis. Bestimmungshilfen - Makrozoobenthos (2). Fließwasserkäfer LANUV Nordrhein-Westfalen, Arbeitsblatt 20, 288 pp. https://www.lanuv.nrw.de/fileadmin/lanuvpubl/4_arbeitsblaetter/40020.pdf
- Foster, G.N. & L.E. Friday (2011). Keys to adults of the water beetles of Britain and Ireland (part 1) (Coleoptera: Hydradeephaga: Gyrinidae, Haliplidae, Paelobiidae, Noteridae and Dytiscidae). Handbooks for the Identification of British Insects 4/5: 1-144. ISBN 978-0-901546-93-7.
- Foster, G.N., D.T. Bilton & L.E. Friday (2014). Keys to adults of the water beetles of Britain and Ireland (Part 2) (Coleoptera: Polyphaga: Hydrophiloidea - both aquatic and terrestrial species). Handbooks for the identification of British insects 4(5b): i-vi, 1-126. ISBN 978-0-90154-697-5.
- ~~Franciscolo, M.E. (1979). Coleoptera Haliplidae, Hygrobiidae, Gyrinidae, Dytiscidae. Fauna d'Italia 14: i-vi, 1-804. ISBN 88-7019-004-8.~~
- ~~Freude, H., K.W. Harde & G.A. Lohse (1971). Die Käfer Mitteleuropas Band 3. Adephaga 2, Palpicornia, Histeroidea, Staphilinoidea 1. Goecke & Evers, Krefeld. 365p. ISBN 3-87263-015-6.~~
- ~~Friday, L.E. (1988). A Key to the adults of British water beetles. Aidgap, Field Studies Council Publication 189, Field Studies 7(1): 1-151. ISBN 1-85153-189-0 (paperback), 1-85153-889-5 (hardback).~~
- Galewski, K. (1963). Immature stages of the Central European species of *Rhantus* Dejean (Coleoptera, Dytiscidae). *Polskie Pismo entomologiczne* 33: 3-93, plate i-xlvi.
- Galewski, K. (1966). Developmental stages of the central European species of *Ilybius* Erichson (Coleoptera, Dytiscidae). *Polskie Pismo entomologiczne* 36: 117-211.
- Galewski, K. (1980). Third stage larvae of European species of *Agabus* Leach (Coleoptera, Dytiscidae). *Polskie Pismo entomologiczne* 50: 3-69.
- Galewski, K. (1984). Diagnostic characters of the first stage larvae of the Central European species of *Agabus* Leach (Coleoptera, Dytiscidae). *Annales Zoologici, Warszawa* 38(12): 255-274.
- ~~Hájek, J. (2007). Coleoptera: Sphaeriidae, Gyrinidae, Haliplidae, Noteridae, Paelobiidae. Folia Heyrovskyana, serie B, Icones Insectorum Europae Centralis 9: 1-13.~~
- ~~Hájek, J. (2009). Coleoptera: Dytiscidae. Folia Heyrovskyana, serie B, Icones Insectorum Europae Centralis 11: 1-32.~~
- Hansen, M. (1987). The Hydrophiloidea (Coleoptera) of Fennoscandia and Denmark. *Fauna Entomologica Scandinavica* 18: 1-254. ISBN 90-04-08183-6.

- Holmen, M. (1987). The aquatic Adephaga (Coleoptera) of Fennoscandia and Denmark. I. Gyrinidae, Haliplidae, Hygrobiidae and Noteridae. *Fauna Entomologica Scandinavica* 20: 1-168. ISBN 90-04-08185-2.
- Huijbregts, J. (1982). De Nederlandse soorten van het genus *Cercyon* Leach (Coleoptera: Hydrophilidae). *Zoölogische bijdragen* 28: 127-173.
- Hebauer, F. & Klausnitzer, B. (1998). Insecta: Coleoptera: Hydrophiloidea: Georissidae, Spercheidae, Hydrochidae, Hydrophilidae (exkl. Helophorus). *Süßwasserfauna von Mitteleuropa* 20/7,8,9,10(1): 1-134. ISBN 3-437-25488-X.
- Holland, D.G. (1972). A key to the larvae, pupae and adults of the British species of Elminthidae. *Scientific Publications of the Freshwater Biological Association* 26: 1-58.
- Jäch, M.A. (1988). Revisional notes on the *Hydraena riparia* species complex (Coleoptera: Hydraenidae). *Aquatic Insects* 10(3): 125-139.
- Klausnitzer, B. (2009). Insecta: Coleoptera: Scirtidae. *Süßwasserfauna von Mitteleuropa* 20/17: i-xiv, 1-326. ISBN 978-3-8274-1074-0.
- Nilsson, N. (1982). A key to the larvae of the Fennoscandian Dytiscidae (Coleoptera). *Fauna Norrlandica* 2: 1-45.
- Nilsson, A.N. (1987). A key to the first-instar larvae of Fennoscandian *Agabus* Leach (Coleoptera: Dytiscidae). *Fauna Norvegica, Serie B* 34: 131-137.
- Olmi, M. (1976). Coleoptera Dryopidae, Elminthidae. *Fauna d'Italia* 12: i-x, 1-280.

Megaloptera en Neuroptera

Primaire literatuur

- Hölzel, H., W. Weißmair & W. Speidel (2002). Insecta: Megaloptera, Neuroptera, Lepidoptera. *Süßwasserfauna von Mitteleuropa* 15-17: i-ix, 1-148. ISBN 3-8274-1061-4.

Secundaire literatuur

- Dethier, M. & J.P. Haenni (1986). Insectes Planipennes, Mégaloptères et Lépidoptères à larves aquatiques. *Introduction pratique à la systematique des organismes des eaux continentales françaises (Société Linnéenne de Lyon)* 7: 201-224.
- Elliott, J.M. (2009). *Freshwater Megaloptera and Neuroptera of Britain and Ireland: keys to adults and larvae, and a review of their ecology*. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 65: 1-71. ISBN 978-0900386-77-0. [sleutels ongewijzigd t.o.v. editie 1996].
- Meinander, M. (1996). Megaloptera Sialidae, alder flies. p. 105-110. In: **Nilsson**, A. (ed.). *Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook*. Vol. 1. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-09-9.

Diptera

Algemeen

Primaire literatuur

- Beuk, P.L.Th. (ed.) (2002). *Checklist of the Diptera of the Netherlands*. KNNV Uitgeverij, Utrecht. 448 p. ISBN 90-5011-163-7.
- Faasch, H. (2015): *Bestimmungshilfe für aquatische und semiaquatische Dipterenlarven*. Deutsche Gesellschaft für Limnologie e.V. (DGL). ISBN 978-3-9813095-6-0.
- Krivosheina, M.G. (2012). *Keys to the Palaearctic families and genera of nematoceros larvae (Diptera, Nematocera)*. Moscow: KMK Scientific Press. 244pp + 28 Plates
- Mauch, E. (2017): *Aquatische Diptera-larven in Mittel-, Nordwest- und Nordeuropa. Übersicht über die Formen und ihre Identifikation*. *Lauterbornia* heft 83: 1-404. ISSN 0935-333-x.

Nilsson, A. (ed.) (1997). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 2: Odonata, Diptera. Apollo Books, Stenstrup. 440p. ISBN 87-88757-15-3 (deel 1 en 2 samen: 87-88757-07-2).

~~Pauw, N. de & R. Vannevel (eds) (1991). Macro-invertebraten en waterkwaliteit. Determinatie sleutels voor zoetwatermacro-invertebraten en methoden ter bepaling van de waterkwaliteit. Stichting Leefmilieu, Antwerpen. 316p.~~

Smith, K.G.V. (1989). An introduction to the immature stages of British flies. Diptera larvae, with notes on eggs, puparia and pupae. Handbooks for the Identification of British Insects 10(14): 1-280. ISBN 0-901546-75-5.

Secundaire literatuur

Ferrar, P. (1987). A guide to the breeding habits and immature stages of Diptera Cyclorrhapha. Entomograph 8(1,2): 1-907.

Sundermann, A., S. Lohse, L.A. Beck & P. Haase (2007). Key to the larval stages of aquatic true flies (Diptera), based on the operational taxa list for running waters in Germany. Annales de Limnologie - International Journal of Limnology 43(1): 61-74.

~~Tolkamp, H. (1975). Tabel voor het determineren van de in het water levende Europese Diptera larven. Typescript. Mimeograph. Vakgr. Natuurbeheer, Landbouwhogeschool Wageningen. 56p.~~

Tipuloidea (Cylindrotomidae, Limoniidae & Tipulidae)

Primaire literatuur

Brindle, A. (1960). The larvae and pupae of the British Tipulinae (Diptera: Tipulidae). Transactions of the Society for British Entomology 14(3): 63-97.

Brindle, A. (1967). The larvae and pupae of the British Cylindrotominae and Limoniinae (Diptera, Tipulidae). Transactions of the Society for British Entomology 17(7): 151-216.

Brindle, A. & D. Bryce (1960). The larvae of British Hexatomini (Dipt., Tipulidae). Entomologist's Gazette 11: 207-224.

Reusch, H. & P. Oosterbroek (1997). Diptera Limoniidae and Pediciidae, short-palped crane flies. p. 105-132. In: **Nilsson**, A. (ed.). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 2. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-15-3.

Theowald, Br. (1967). Familie Tipulidae (Diptera, Nematocera). Larven und Puppen. Bestimmungsbücher zur Bodenfauna Europas 7: 1-100.

Secundaire literatuur

~~Alexander, 1924 (Diptera, Limoniidae) with notes in their biology. Zoosymposia 3:89-98~~

~~Krivoshchina, N.P. (2009). New data on the morphology of the larvae and pupae of xylophilous limoniids of the subgenus *Austrolimnophila* (s.str.) Alexander, 1920 (Diptera: Limoniidae). Russian Entomol. J. 18(3):221-228~~

Lindner, E. (1959). Beiträge zur Kenntnis der Larven der Limoniidae (Diptera). Zeitschrift zur Morphologie und Ökologie der Tiere 48: 209-319.

Oosterbroek, P. & Br. Theowald (1991). Phylogeny of the Tipuloidea based on characters of larvae and pupae (Diptera, Nematocera), with an index to the literature except Tipulidae. Tijdschrift voor Entomologie 134: 211-267.

Podeniene, V. (2001). Notes on the larva of *Rhabdomastix (Sacandaga) laeta* (Loew, 1873) (Diptera, Limoniidae). Acta Zoologica Lituanica 11 (4):385-387

Podeniene, V. (2002). Records on new and little known larvae of the family Limoniidae (Diptera, Nematocera) from Lithuania. Acta Zoologica Lituanica 12 (3):294-308

- Podeniene, V. (2003). Morphology and ecology of the last instar larvae of the crane flies (Diptera, Tipulomorpha) of Lithuania. Doctoral dissertation Vilnius University, Biomedical sciences, Zoology. 295p. [*In het Litouws*].
- Podeniene, V. (2004). Records on little known larvae of *Idioptera pulchella* (Meigen, 1830) (Diptera, Limoniidae, Limnophilinae). *Acta Zoologica Lituanica* 14 (3):37-41
- Reusch, H. (1988). Untersuchungen zur Faunistik, Phänologie und Morphologie der Limoniidae im Niedersächsischen Tiefland (Insecta, Diptera, Nematocera). Dissertation, Universität Hamburg. 154p.
- Savchenko, E.N. (1961). Crane-flies (Fam. Tipulidae), Subfam. Tipulinae, Genus Tipula L., (part 1). Fauna USSR, New Series N 79, Nasekomye dvukrylye [Diptera] 2(3):1-487.. [*In het Russisch*].
- Savchenko, E.N. (1964). Crane-flies (Fam. Tipulidae), Subfam. Tipulinae, Genus Tipula L., (part 2). Fauna USSR, New Series N 89, Nasekomye dvukrylye [Diptera] 2(4): 1-503. [*In het Russisch*].
- Savchenko, E.N. (1973). Crane-flies (Fam. Tipulidae), Subfam. Tipulinae (end) and Flabelliferinae. Fauna USSR, New Series N 105, Nasekomye dvukrylye [Diptera] 2(5): 1-282. [*In het Russisch*].
- Savchenko, E.N. (1983). Crane-flies (Fam. Tipulidae), Introduction, and beginning of systematic part. Subfam. Dolichopezinae, subfam. Tipulinae (start). Fauna USSR, New Series N 127, Nasekomye dvukrylye [Diptera] 2(1-2): 1-586 pp. [*In het Russisch*].
- Savchenko, E.N. (1982). Limoniidae: Eriopterinae. Fauna Ukrainy 14(3): 1-335. [*In het Russisch*].
- Savchenko, E.N. (1985). Limoniidae: Limoniinae. Fauna Ukrainy 14(4): 1-180. [*In het Russisch*].
- Savchenko, E.N. (1986). Limoniidae: Introduction, Pediciinae, Hexatominae. Fauna Ukrainy 14(2): 1-379. [*In het Russisch*].

Psychodidae

Primaire literatuur

- Mauch, E., S. Zaenker, P.-W. Löhr & H. Mauch (2018): Larven der Schmetterlingsmücken (Diptera, Psychodidae) in Quellen im Hessischen Bergland und angrenzenden Gebieten. Vorkommen und Identifikation. *Lauterbornia* 85: 1-67.
- Mauch et al (2020). Larven der Psychodidae (Diptera) in Quellen des Nationalparks Berchtesgaden. *Lauterbornia* 87: 19-57.
- Vaillant, F. (1971-1983). 9d, Psychodidae-Psychodinae. Die Fliegen der paläarktischen Region Lieferungen 287, 291, 292, 305, 310, 313, 320, 326, 328: 1-358.
- Wagner, R. (1997). Diptera, Psychodidae, Moth flies. p 133-144. In: **Nilsson**, A. (ed.). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 2. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-15-3.

Secundaire literatuur

- Satchell, G.H. (1947). The larvae of the British species of *Psychoda* (Diptera:Psychodidae). *Parasitology* 38:51-69.
- Smith, K.G.V. & L.W. Grensted (1963). The larva of *Psychoda (Philosepedon) humeralis* Meigen (Diptera, Psychodidae). *Parasitology* 53: 155-156.

Ptychopteridae

Primaire literatuur

- Andersson, H. (1997). Diptera Ptychopteridae, phantom crane flies. p. 193-207. In: **Nilsson**, A. (ed.). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 2. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-15-3.

Secundaire literatuur

- Brindle, A. (1962). Taxonomic notes on the larvae of British Diptera. 9. The family Ptychopteridae. *The Entomologist* 95: 212-216.
- Brindle, A. (1966). Taxonomic notes on the larvae of British Diptera. No. 24 - Revisional notes. *The Entomologist* 99: 225-227.
- Rozkošný, R. (red.) (1980). *Klíč vodních larev hmyzu*. Československá Akademi Věd, Praha.

Dixidae

Primaire literatuur

- Disney, R.H.L. (1999). British Dixidae (meniscus midges) and Thaumaleidae (trickle midges): keys with ecological notes. *Scientific Publications of the Freshwater Biological Association* 56: 1-129. ISBN 0-900386-60-6.

Chaoboridae

Primaire literatuur

- Klink, A. (1982). Description of *Mochlonyx triangularis* n. sp. and a key to larvae, pupae and imagines of the palaeartic species of *Mochlonyx* Loew (Diptera: Chaoboridae). *Entomologische Berichten, Amsterdam* 42: 150-155.
- Sæther, O.A. (1997). Diptera Chaoboridae, Phantom Midges. p. 149-162. In: **Nilsson**, A. (ed.). *Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook*. Vol. 2. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-15-3.
- Salmela, J., O. Härmä & D.J. Taylor 2021. *Chaoborus flavicans* Meigen (Diptera, Chaoboridae) is a complex of lake and pond dwelling species: a revision. *Zootaxa* 4927(2): 151-196.

Secundaire literatuur

- Balvay, G. (1977). Détermination des larves de *Chaoborus* (Diptera, Chaoboridae) rencontrées en France. *Annales d'Hydrobiologie* 8(1): 27-32.
- Parma, S. (1969). Notes on the larval taxonomy, ecology, and distribution of the Dutch *Chaoborus* species (Diptera, Chaoboridae). *Beaufortia, Amsterdam* 225(17): 21-50.
- Sæther, O.A. (1971). VI. Chaoboridae. p. 257-280. In: **Elster**, H.J. & W. **Ohle**: *Das Zooplankton der Binnengewässer*. *Die Binnengewässer* 26 (1).
- Sæther, O.A. & R. Wagner (2002). *Insecta: Diptera: Chaoboridae, Thaumaleidae*. *Süßwasserfauna von Mitteleuropa* 21(10,11): i-x, 1-110. ISBN 3-8274-1075-4.

Culicidae

Primaire literatuur

- Dahl, C. (1997). Diptera Culicidae, mosquitoes. p. 163-186. In: **Nilsson**, A. (ed.). *Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook*. Vol. 2. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-15-3.
- Haren, J.C.M. van & P.F.M. Verdonschot (1995). *Proeftabel Nederlandse Culicidae*. Rapport van het Instituut voor Bos- en Natuurbeheer, Wageningen 173:1-106.

Secundaire literatuur

- Cranston, P.S., C.D. Ramsdale, K.R. Snow & G.B. White (1987). Keys to the adults, male hypopygia, fourth-instar larvae and pupae of the British mosquitoes (Culicidae) with notes on their ecology and medical importance. *Scientific Publications of the Freshwater Biological Association* 48: 1-152. ISBN 0-900386-460.

- Mohrig, W. (1969). Die Culiciden Deutschlands. Untersuchungen zur Taxonomie, Biologie und Ökologie der einheimischen Stechmücken. Parasitologische Schriftenreihe 18: 1-260.
- Schaffner, E., G. Angel, B. Geoffroy, J. P. Hervy, A. Rhaïem, J. Brunhes (2001). Les moustiques d'Europe. The Mosquitoes of Europe. IRD Taxonomie des vecteurs et EID Laboratoire cellule Entomologie, Montpellier, France. CD-ROM. ISBN 2-7099-1485-9.

Thaumaleidae

Primaire literatuur

- Disney, R.H.L. (1999). British Dixidae (meniscus midges) and Thaumaleidae (trickle midges): keys with ecological notes. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 56: 1-129. ISBN 0-900386-60-6.

Secundaire literatuur

- Sæther, O.A. & R. Wagner (2002). Insecta: Diptera: Chaoboridae, Thaumaleidae. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 21/10,11: i-x, 1-110. ISBN 3-8274-1075-4.

Chironomidae

Primaire literatuur

- ~~Contreras-Lichtenberg, R. (1986). Revision der in der Westpaläarktis verbreiteten Arten des Genus *Dicrotendipes* Kieffer, 1913 (Diptera, Nematocera, Chironomidae). Annalen des Naturhistorischen Museums Wien 88/89B: 663-726.~~
- Cuppen, H., Gresens, S.E. & Tempelman, D. (2020): Description of the larvae of *Cricotopus festivellus* (Kieffer 1906) and *Cricotopus diversus* (Boesel 1983) with keys to discrimination of larval, pupal and adult stages (Diptera: Chironomidae). CHIRONOMUS Journal of Chironomidae Research No. 33, 2020: 4-16.
- Cuppen, H., Tempelman, D. & Van Haaren, T. (2015): Key for identification of 4th instar larvae of *Tanytarsus* Van der Wulp, 1874 of north-western Europe (Diptera: Chironomidae: Tanytarsini). Lauterbornia heft 79: 1-21.
- Cuppen, H. & Tempelman, D. (2018): Identification key for the 4th stage larvae of northwest European species of *Cricotopus* (Diptera: Chironomidae: Orthoclaadiinae). Lauterbornia heft 85: 69-90. ISSN 0935-333-x.
- ~~Cuppen, H., A. Klink & H. Moller-Pillot (2009). The larvae of *Graculus ambiguus* and *Sergentia* near *prima* and their identification. Lauterbornia 67: 29-37.~~
- Klink, A. (1982a). Het genus *Micropsectra* Kieffer (Diptera, Chironomidae). Een taxonomische- en oekologische studie. Medeklinker 2: 1-58.
- Klink, A. (1983a). Key to the Dutch larvae of *Paratanytarsus* Thienemann & Bause with a note on the ecology and the phylogenetic relations. Medeklinker 3: 1-36.
- Klink, A. (1983b). Description of the larva of *Parapsectra styriaca* (Reiss) (Diptera: Chironomidae). Entomologische Berichten, Amsterdam 43: 177-180.
- ~~Klink, A.G. & H.K.M. Moller-Pillot (2003). Chironomidae larvae. Key to the higher taxa and species of the lowlands of Northwestern Europe. World Biodiversity Database CD-ROM Series. Expert Center for Taxonomic Identification (ETI), Amsterdam. ISBN 90-75000-58-8.~~
- Langton, P.H. (1991). A key to pupal exuviae of West Palaearctic Chironomidae. P.H. Langton, Huntingdon. 386p.
- Langton, P.H. (1992a). Update on a key to pupal exuviae of West palaearctic Chironomidae. P.H. Langton, Huntingdon.
- Langton, P.H. (1992b). A consideration of the Rhine *Nanocladius* near *bicolor*. Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA), Lelystad.

- Langton, P.H. (1995). A key tot pupal exuviae of West Palaearctic Chironomidae. Update on the genus *Chironomus*. (1995). Cambridgeshire.
- Langton, P.H. & P.S. Cranston (1991). Pupae in nomenclature and identification: West Palaearctic *Orthocladius* s.str. (Diptera: Chironomidae) revised. Systematic Entomology 16: 239-252.
- ~~Langton, P.H. & H. Visser (2003). Chironomidae exuviae. A key to pupal exuviae of the West Palaearctic Region. World Biodiversity Database CD-ROM Series. Expert Center for Taxonomic Identification (ETI), Amsterdam. ISBN 90-75000-50-2.~~
- Moller Pillot, H.K.M. (2009a). A key to the larvae of the aquatic Chironomidae of the North-West European lowland. Provisional translation of De larven der Nederlandse Chironomidae (Moller Pillot, H.K.M., 1984) (With many additions). 78p. (Second edition). Concept, niet gepubliceerd. Verkrijgbaar bij de auteur.
- Moller Pillot, H.K.M. (2009b). Chironomidae larvae of the Netherlands and adjacent lowlands. Biology and ecology of the Chironomini. KNNV Publishing. Zeist, 270p. ISBN 978-90-5011-3038.
- Moller Pillot, H.K.M. (2013): Chironomidae larvae of the Netherlands and adjacent lowlands-part 3 Biology and Ecology of the aquatic Orthoclaadiinae. KNNV uitgave, ISBN 978-90-5011-459-2.
- Moller Pillot, H.K.M, H.J. Vallenduuk & A. bij de Vaate (2000). Bijdrage tot de kennis der Nederlandse Chironomidae (vedermuggen): de larven van het genus *Glyptotendipes* in West-Europa. Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA), rapport nr. 97.052 (1997), Lelystad. 58p. ISBN 90-369-5099-6.
- ~~Tempelman, D. & T. van Haaren (2010). Onderscheid van de larven van het genus *Paracladopelma* (Diptera Chironomidae: Chironomini). Macrofaunanieuwsmail 90.~~
- Vallenduuk, H.J. (2019): Chironomini larvae of western European lowlands (Diptera: Chironomidae). Keys with notes to the species. Lauterbornia Heft 82, corrected reprint: 1-217. ISSN 0935-333-x.
- ~~Vallenduuk, H.J. & P.H. Langton (2010). Description of imago, pupal exuviae and larva of *Chironomus uliginosus* and a provisional key to the larvae of the *Chironomus luridus* agg. (Diptera: Chironomidae). Lauterbornia 70: 73-89.~~
- Vallenduuk, H.J. & H.K.M. Moller Pillot (2007). Chironomidae larvae of the Netherlands and adjacent lowlands. General ecology and Tanypodinae. KNNV Publishing. Zeist, 144 pp. ISBN 978-90-5011-259-8.
- ~~Vallenduuk, H.J., H.K.M. Moller Pillot, J.A. van der Velde, S.M. Wiersma & A. bij de Vaate (1999). Bijdrage tot de kennis der Nederlandse Chironomidae (vedermuggen): de larven van het genus *Chironomus*. Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling, rapport nr. 97.053 (1997), Lelystad. 38p. ISBN 90-369-5100-3.~~
- ~~Vallenduuk, H.J. & E. Morozova (2005). *Cryptochironomus*. An identification key to the larvae and pupal exuviae in Europe. Lauterbornia 55: 1-22.~~

Secundaire literatuur

- Ashe, P. (1995). Description of a late-instar larva of *Buchonomyia thienemanni* Fittkau and further data on its ecology with diagnoses for the subfamily Buchonomyiinae and the genus *Buchonomyia* (Diptera: Chironomidae). In: **Cranston**, P. S. (ed.). Chironomids: from genes to ecosystems, pp. 425-429. Proceedings 12th International Symposium on Chironomidae, Canberra, 1994. CSIRO Australia, East Melbourne.
- Beauvesère-Storm, A. de & D. Tempelman (2009). De dansmug *Psectrocladius schliezi* nieuw voor Nederland, met een beschrijving van de larve (Diptera: Chironomidae). Nederlandse Faunistische Mededelingen 30: 17-22.

- Chernovskii, A.A. (1961). Identification of larvae of the midge family Tendipedidae (Transl.: E. Lees; Ed.: K.E. Marshall). National Lending Library for Science and Technology, Boston (vertaling). 300p.
- Cranston, P.S. (1982). A key to the larvae of the British Orthoclaadiinae (Chironomidae). Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 45: 1-152. ISBN 0-900386-43-6.
- Dees, A. & Moller Pillot, H. (2010): Chaetocladius spec. 'Herkenbosch' opgehelderd (Chironomidae, Orthoclaadiinae). Macrofaunanieuwsmail 94: 4.
- Ekrem, T. (2007). A taxonomic revision of the genus Stempellinella (Diptera: Chironomidae). Journal of Natural History 41(21-24): 1367-1465.
- Ferrington, L.C. & Sæther, O.A. (2011): A revision of the genera Pseudosmittia Edwards, 1932, Allocladius Kieffer, 1913, and Hydrosmittia gen. n. (Diptera: Chironomidae, Orthoclaadiinae). Zootaxa 2849: 1-314. ISBN 978-1-86977-673-2.
- Hirvenoja, M. (1973). Revision der Gattung Cricotopus van der Wulp und ihrer Verwandten (Diptera, Chironomidae). Annales Zoologici Fennici 10: 1-363.
- Kiknadze, I., A. Shilova, I. Kerkis, N. Shobanov, N. Zelenzov, L. Grebenjuk, A. Istomina & B. Preslov (1991). Karyotype and morphology of larvae of Chironomini. Nauka, Novosibirsk (1991): 1-115. [In het Russisch].
- Klink, A. (1981). Determinatie-tabel voor de poppen en larven der Nederlandse Tanytarsini. Deel 1: Algemene tabellen. Landbouwhogeschool Wageningen, Vakgroep natuurbeheer. 25p.
- Klink, A. (1982b). Rheopelopia ornata (Meigen): Description of the metamorphosis and ecology of a river inhabiting Tanypodinae larva, new to Dutch fauna (Diptera: Chironomidae). Entomologische Berichten, Amsterdam 42: 78-80.
- Klink, A. (2002). Determinatiesleutel voor de larven van de in Nederland voorkomende soorten Polypedilum. STOWA publ. 2002-06, Utrecht.
- Klink, A. & H. Moller Pillot (1996). Lijst van de Nederlandse Chironomidae (bijgewerkt tot 1 januari 1996). Themanummer Werkgroep Ecologisch Waterbeheer 8: 1-17.
- Moller Pillot, H.K.M. (1984a). De larven der Nederlandse Chironomidae (Diptera). (Inleiding, Tanypodinae & Chironomini). Nederlandse Faunistische Mededelingen 1A: 1-277.
- Moller Pillot, H.K.M. (1984b). De larven der Nederlandse Chironomidae (Diptera). (Orthoclaadiinae sensu lato). Nederlandse Faunistische Mededelingen 1B: 1-175.
- Moller Pillot, H.K.M. (2009c) Aanvullingen op de determineertabel voor Chironomidae versie 2003 (of 2009). Macrofaunanieuwsmail 87: 3-6.
- Moller Pillot, H.K.M. & R.F.M. Buskens (1990). De larven der Nederlandse Chironomidae (Diptera). Autecologie en verspreiding. Nederlandse Faunistische Mededelingen 1C: 1-87.
- Moller Pillot, H.K.M. & B.R. Goddeeris (2001). Identificatiesleutel voor Tanytarsus-larven van Nederland en België. Conceptrapport, Tilburg, Brussel. 13p.
- Moller Pillot, H.K.M. & S.M. Wiersma (1997). De larven van het geslacht Einfeldia Kieffer, 1924: nomenclatuur en tabel tot de soorten (Diptera: Chironomidae). Nederlandse Faunistische Mededelingen 7: 11-14.
- Orendt, C. (2008). Adaptations and extensions to the "Guide to the identification of genera of chironomid pupal exuviae occurring in Britain and Ireland" (Wilson & Ruse 2005) for the Central European fauna and adjacent areas. Lauterbornia 64: 1-28.
- Pankratova V.Ya. (1983). Larvae and pupae of mosquitos of the subfamily Chironominae of the fauna of the USSR (Diptera, Chironomidae = Tendipedidae). Keys to the Fauna of the USSR 134: 1-296. [In het Russisch]
- Rossaro, B. (1985). Revision of the genus Polypedilum Kieffer, 1912. I. Key to adults, pupae and larvae of the species known to occur in Italy (Diptera Chironomidae). Memorie della Società Entomologica italiana, Genova 62, 63: 3-23.

- Rossaro, B., V. Lencioni & C. Casalegno (2002). Revision of West Palaearctic species of *Orthocladius* s. str. van der Wulp, 1874 (Diptera: Chironomidae: Orthoclaadiinae), with a new key to species. *Acta Biologica* 79:213-241.
- Sæther, O.A. & T. Ekrem (1999). *Mollerella*, a new terrestrial orthoclad genus from the Netherlands (Diptera: Chironomidae). *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 45:161-168.
- Schmid, P.E. (1993). A key to the larval Chironomidae and their instars from Austrian Danube region streams and rivers, with particular reference to a numerical taxonomic approach. Part I. Diamesinae, Prodiamesinae and Orthoclaadiinae. *Wasser und Abwasser Supplement* 3/93: 1-514.
- ~~Shilova, A.I. (1976). Khironomidy Rybinskogo Vodokhranilishcha, Izdatel'stvo Nauka, Leningrad (St. Petersburg). 252 p.~~
- ~~Shilova, A.I., I.E.Kerkis & I.I.Kiknadze (1992). *Lipiniella prima* sp.nov. (Diptera, Chironomidae), larva and karyotype. Netherlands Journal of Aquatic Ecology 26(2-4): 197-201.~~
- ~~Soponis, A. R. (1990). A Revision of the Holarctic Species of *Orthocladius* (*Euorthocladius*) (Diptera: Chironomidae). Spixiana, supplement 13:1-68~~
- Stur, E. & T. Ekrem (2006). A revision of west palaearctic species of the *Micropsectra atrofasciata* species group (Diptera: Chironomidae). *Zoological Journal of the Linnean Society* 146: 165-225.
- ~~Vallenduuk, H.J. & Schiffels, S. (2015). Parachironomus larvae (Diptera: Chironomidae) in the Netherlands, distribution and habitats. With notes on parasitizing snails and spawn of frogs. Lauterbornia Heft 79: 23-30. ISSN0935-333 x.~~
- ~~Webb, C.J. & A. Scholl (1985). Identification of larvae of European species of *Chironomus* Meigen (Diptera: Chironomidae) by morphological characteristics. Systematic Entomology 10: 353-372.~~
- Van Nieuwenhuijzen, A. (2017): *Psectrocladius* (*Psectrocladius*) larven. Eigen uitgave 22 oktober 2017.
- Wiederholm, T. (ed.) (1983). Chironomidae of the Holarctic region. Keys and diagnoses. Part 1 - Larvae. *Entomologica scandinavica Supplement* 19: 1-457. ISSN 0105-3574.
- Wiederholm, T. (ed.) (1986). Chironomidae of the Holarctic region. Keys and diagnoses. Part 2 - Pupae. *Entomologica scandinavica Supplement* 28: 1-482. ISSN 0105-3574.
- Wilson, R.S. & L.P. Ruse (2005). A guide to the identification of genera of chironomid pupal exuviae occurring in Britain and Ireland (Including common genera from northern Europe) and their use in monitoring lotic and lentic fresh waters. *Special Publications of the Freshwater Biological Association* 13: 1-176. ISBN 0-900386-73-8.

Simuliidae

Primaire literatuur

- Lock, K. & Van Maanen, B. (2014): De kriebelmuggen van Nederland en Vlaanderen (Diptera: Simuliidae). *Nederlandse Faunistische Mededelingen* 43: 67-91.

Secundaire literatuur

- Bass, J. (1998). Last-instar larvae and pupae of the Simuliidae of Britain and Ireland: a key with brief ecological notes. *Scientific Publications of the Freshwater Biological Association* 55: 1-102. ISBN 0-900386-58-4.
- Davies, L. (1968). A Key to the British species of Simuliidae (Diptera) in the larval, pupal and adult stages. *Scientific Publications of the Freshwater Biological Association* 24: 1-126.

- Jensen, F. (1997). Diptera Simuliidae, Black Flies. p. 209-242. In: **Nilsson**, A. (ed.). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 2. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-15-3.
- Jensen, F. (1984). A revision of the taxonomy and distribution of the Danish black-flies (Diptera: Simuliidae), with keys to the larval and pupal stages. *Natura Jutlandica* 21 (6): 69-116.
- Jedlicka, L., M. Kudela & V. Stloukalova (2004): Key to the identification of blackfly pupae (Diptera: Simuliidae) of Central Europe. *Biologia*, Bratislava 15: 157-178.
- Rubtsov, I.A. (1989/1990). Blackflies (Simuliidae). 1989: Amerind Publishing, New Delhi; 1990: Brill, Leiden. [Vertaling uit het Russisch van: Moshki (sem. Simuliidae). Fauna of the USSR, Diptera Volume 6, part 6. Academy of Sciences of the USSR Zoological Institute (new series) 61. (1956)].

Rhagionidae en Athericidae

Primaire literatuur

- Thomas, A.G.B. (1997). Rhagionidae and Athericidae, Snipe-flies. p. 311-320. In: **Nilsson**, A. (ed.). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 2. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-15-3.

Secundaire literatuur

- Brindle, A. (1961). Taxonomic notes on the larvae of British Diptera. 4. The genus *Atherix* Meigen (Rhagionidae). *The Entomologist* 94: 218-220.
- Mackey, A.P. & H.M. Brown (1980). The pupae of *Atherix ibis* (Fabricius) and *A. marginata* (Fabricius) (Diptera: Rhagionidae) and a key to the families of the aquatic Brachycera based on the pupae. *Entomologist's Gazette* 31: 157-161.

Tabanidae

Primaire literatuur

- Zeegers, T. & T. van Haaren (2000). Dazen en dazenlarven. Inleiding tot en tabellen voor de Tabanidae (Diptera) van Nederland en België. *Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging* 225: 1-114. ISBN 90-5011-131-9.

Secundaire literatuur

- Andreeva, R.V. (1990). Classification key to the larvae of Tabanidae. European part of the USSR the Caucasus and Central Asia. *Naukova Dumka, Kiev* (1990): 1-172. [In het Russisch].
- Chvála, M. & J. Jezek (1997). Diptera Tabanidae, horse flies. p. 295-309. In: **Nilsson**, A. (ed.). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 2. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-15-3.
- Jezek, J. (1977). Keys to the last instar larvae and pupae of some European Tabanidae (Diptera). *Acta Entomologica Bohemoslovaca* 74: 339-344.
- Rozkošný, R. & F.W. Kniepert (2000). Insecta: Diptera: Stratiomyidae, Tabanidae. *Süßwasserfauna von Mitteleuropa* 21/18,19: i-x, 1-204. ISBN 3-8274-0986-1.

Syrphidae

Primaire literatuur

- Dixon, T.J. (1960). Keys to and descriptions of the third instar larvae of some species of Syrphidae (Diptera) occurring in Britain. *Transactions of the Royal Entomological Society of London* 112(13): 345-379.
- Dolezil, Z. (1972). Development stages of the tribe Eristalini (Diptera, Syrphidae). *Acta Entomologica Bohemoslovaca* 69: 339-350.

Hartley, J.C. (1961). A taxonomic account of the larvae of some British Syrphidae. Proceedings of the Zoological Society of London 136: 505-573.

Rotheray, G.E. (1993). Colour guide to hoverfly larvae (Diptera, Syrphidae) in Britain and Europe. Dipterists Digest 9: 1-156.

Secundaire literatuur

Reemer, M., W. Renema, W. van Steenis, Th. Zeegers, A. Barendregt, J.T. Smit, M.P. van Veen, J. van Steenis, L.J.J.M. van der Leij (2009). De Nederlandse zweefvliegen (Diptera: Syrphidae). Nederlandse Fauna 8: 1-444. ISBN 978-90-6391-005-1.

Stratiomyioidea

Primaire literatuur

Brugge, B. (1993). Stratiomyiidae. Larventabel. Typescript, Amsterdam. 31p.

Rozkošný, R. & F.W. Kniepert (2000). Insecta: Diptera: Stratiomyidae, Tabanidae. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 21/18,19: i-x, 1-204. ISBN 3-8274-0986-1.

Secundaire literatuur

Rozkošný, R. (1973). The Stratiomyioidea (Diptera) of Fennoscandia and Denmark. Fauna Entomologica Scandinavica 1: 1-149. ISBN 87-87491-00-1.

Rozkošný, R. (1982). A biosystematic study of the European Stratiomyidae (Diptera). Volume 1. Series Entomologica, Den Haag 21: 1-401. ISBN 90-6193-132-0.

Rozkošný, R. (1983). A biosystematic study of the European Stratiomyidae (Diptera). Volume 2. Series Entomologica, Den Haag 25: 1-431. ISBN 90-6193-135-5.

Sciomyzidae

Primaire literatuur

Rozkošný, R. (1997). Diptera Sciomyzidae, Snail Killing Flies. In: **Nilsson**, A. (ed.). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 2. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-15-3.

Vaillant, F. & R. Rozkošný (2002). Insecta: Diptera: Lonchopteridae, Sciomyzidae. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 21/22,23: 1-122. ISBN 3-8274-1076-2.

Vala, J.C. (1989). Dipteres Sciomyzidae Euro-mediterraneens. Faune de France 72: 1-300. ISBN 2-903052-06-9.

Secundaire literatuur

Haaren, T. van (1997). Sciomyzidae. Interne publicatie Z.H.E.W., Dordrecht. 3p.

Rozkošný, R. (1967). Zur Morphologie und Biologie der Metamorphosestadien mitteleuropäischen Sciomyziden (Diptera). Přírodovědné práce ústavů Československé akademie věd v Brně (=Acta scientiarum naturalium Academiae scientiarum bohemoslovacae Brno) 1 (N.S.): 117-160.

Ephydridae

Primaire literatuur

Zatwarnicki, T. (1997). Diptera Ephydridae, Shore Flies. p. 383-400. In: **Nilsson**, A. (ed.). Aquatic Insects of North Europe. A Taxonomic Handbook. Vol. 2. Apollo Books, Stenstrup. ISBN 87-88757-15-3.

Secundaire literatuur

Krivosheina, M.G. (2003). To the biology of flies of the genus *Ephydra* Fallen, 1810, with the descriptions of larvae of seven palaeartic species (Diptera: Ephydriidae). Russian Entomological Journal 12(1):79-86.

Trichoptera

Primaire literatuur

- Higler, B. (2005). De Nederlandse kokerjufferlarven. Determinatie en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht. 159p. ISBN 90-5011-212-9.
- Ulmer, G. (1909). Trichoptera. In: **Brauer**, F. (Ed.): Die Süßwasserfauna Deutschlands, Heft 5 und 6. Gustav Fischer, Jena. 326p.
- Waringer, J. & Graf, W. (2011): Atlas der Mitteleuropäischen Köcherfliegenlarven. Erich Mauch Verlag. ISBN 978-3-00-032177-1.

Secundaire literatuur

- ~~Décamps, H. (1970). Les larves de Brachycentridae (Trichoptera) de la faune de France. Taxonomie et écologie. Annales de Limnologie 6(1): 51-73.~~
- Edington, J.M. & A.G. Hildrew (1995). A revised key to the caseless caddis larvae of the British Isles with notes on their ecology. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 53: 1-134. ISBN 0-900386-55-X.
- Eiseler, B. (2020): Taxonomie für die Praxis. Bestimmungshilfen - Makrozoobenthos (3). Köcherfliegenlarven. LANUV Nordrhein-Westfalen, Arbeitsblatt 46, 469 pp.
- ~~Grenier, S., Décamps, H. & Guidicelli, J. (1969). Les larves de Goeridae (Trichoptera) de la faune de France. Taxonomie et écologie. Annales de Limnologie 5(2): 129-161.~~
- Hickin, N.E. (1948). Pupae of the British Trichoptera. Transactions of the Royal Entomological Society of London 100(11): 275-289.
- ~~Hickin, N.E. (1967). Caddis larvae. Larvae of the British Trichoptera. Hutchinson & Co., London. 479p.~~
- ~~Higler, L.W.G. & Solem, J.O. (1986). Key to the larvae of North West European Potamophylax species (Trichoptera, Limnephilidae) with notes on their biology. Aquatic Insects 8(3): 159-169.~~
- Higler, L.W.G. (2008). Verspreidingsatlas Nederlandse kokerjuffers (Trichoptera). Uitgave EIS-Nederland, Leiden, 248p.
- Hiley, P.D. (1976). The identification of British limnephilid larvae (Trichoptera). Systematic Entomology 1: 147-167.
- Lepneva, S.G. (1970). Fauna of the U.S.S.R. Trichoptera. Volume II No. 1. Larvae and pupae of Annulipalpia. Israel Program for Scientific Translations, Jerusalem. 638p. (Vertaling van de Russische uitgave uit 1964).
- Lepneva, S.G. (1971). Fauna of the U.S.S.R. Trichoptera. Volume II No. 2. Larvae and pupae of Integripalpia. Israel Program for Scientific Translations, Jerusalem. 700p. (Vertaling van de Russische uitgave uit 1966).
- Malicky, H. (2004). Atlas of European Trichoptera. 2e herziene editie. Springer, Dordrecht. 359p. ISBN 1-4020-2953-5.
- Neu, P.J. & W. Tobias (2004). Die Bestimmung der in Deutschland vorkommenden Hydropsychidae (Insecta: Trichoptera). Lauterbornia 51:1-68.
- ~~Pauw, N. de & R. Vannevel (eds.) (1991). Macro-invertebraten en waterkwaliteit. Determineersleutels voor zoetwatermacro-invertebraten en methoden ter bepaling van de waterkwaliteit. Stichting Leefmilieu, Antwerpen. 316p. [alleen voor poppen]~~

- Pitsch, Th. (1993). Zur Larvaltaxonomie, Faunistik und Ökologie mitteleuropäischer Fließwasser-Köcherfliegen (Insecta: Trichoptera). Technische Universität Berlin, Schriftenreihe des Fachbereichs Landschaftsentwicklung S8: 1-316.
- Rinne, A., & P. Wiberg-Larsen (2016). Trichoptera larvae of Finland. Trificon.
- ~~Sedlak, E. (1985). Bestimmungsschlüssel für mitteleuropäische Köcherfliegenlarven (Insecta, Trichoptera). Wasser und Abwasser 29: 1-146.~~
- ~~Stroot, P. & H. Tachet, & S. Dolédec (1988). Les larves d' *Ecnomus tenellus* et d' *E. deceptor* (Trichoptera, Ecnomidae)- Identification, distribution, biologie et écologie. Bijdragen tot de Dierkunde 58(2): 259-269.~~
- Wallace, I.D., B. Wallace & G.N. Philipson (2003). Keys to the case-bearing caddis larvae of Britain and Ireland. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 61: 1-259. ISBN 0-900386-70-3. (herzien en verbeterd t.o.v. editie van 1990)
- Waringer, J. & W. Graf (1997). Atlas der Österreichischen Köcherfliegenlarven, unter Einschluß der angrenzenden Gebiete. Facultas Universitätsverlag, Wien. 286p. (Aan de tweede ongewijzigde herdruk is een *uitgebreid erratum* toegevoegd). ISBN 3-85076-411-7.

Lepidoptera

Primaire literatuur

- Vallenduuk, H.J., H.P.J.J. Cuppen & G. van der Velde (1997). De aquatisch levende rupsen van Nederland; proeftabel en autecologie. Themanummer Werkgroep Ecologisch Waterbeheer 10: 1-21.

Secundaire literatuur

- Dethier, M. & J.P. Haenni (1986). Insectes Planipennes, Mégaloptères et Lépidoptères à larves aquatiques. Introduction pratique à la systematique des organismes des eaux continentales françaises (Société Linnéenne de Lyon) 7: 201-224.
- Hasenfuss, I. (1960). Die Larvalsystematik der Zünsler (Pyralidae). Abhandlungen zur Larvalsystematik der Insekten 5: 139-149.
- Hölzel, H., W. Weißmair & W. Speidel (2002). Insecta: Megaloptera, Neuroptera, Lepidoptera. Süßwasserfauna von Mitteleuropa 15-17: i-ix, 1-148. ISBN 3-8274-1061-4.
- Vallenduuk, H.J. & H.M.J. Cuppen (2004). The aquatic living caterpillars (Lepidoptera: Pyraloidea: Crambidae) of Central Europe. A key to the larvae and autecology. Lauterbornia 49: 1-17.

Bryozoa (Ectoprocta)

Primaire literatuur

- Blauwe, H. de (2009). Mosdiertjes van de Zuidelijke Bocht van de Noordzee. Determinatiewerk voor België en Nederland. Vlaams Instituut voor de Zee, Oostende, 434p. ISBN 978-90-812-9003-6.
- Lacourt, A.W. (1982). Handleiding voor het project Bryozoa van binnenwateren. Instructies voor medewerkers EIS-Nederland 7: 1-11.
- Wood, T.S. & B. Okamura (2005). A new key to the freshwater Bryozoans of Britain, Ireland and continental Europe with notes on their ecology. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 63: 1-113. ISBN 0-900386-72-X.

Secundaire literatuur

- Massard, J. A. & G. Geimer (1995). Das Moostierchen *Fredericella indica* kommt in Bayern vor (Bryozoa, Phylactolaemata). Lauterbornia 20: 99-101.

- Mundy, S.P. (1980). A key to the British and European freshwater bryozoans. Scientific Publications of the Freshwater Biological Association 41: 1-32. ISBN 0-900386-39-8.
- Prenant, M. & G. Bobin (1956). Bryozoaires. Première partie: entoproctes, phylactolèmes, cténostomes. Faune de France 60: 1-398.
- Prenant, M. & G. Bobin (1966). Bryozoaires. Deuxième partie: chilostomes, anasca. Faune de France 68: 1-647.
- Ryland, J.S. & P.J. Hayward (1977). British anascan bryozoans: keys and notes for the identification of the species. Synopses of the British Fauna (new series) 10: 1-188. ISBN 0-12-605250-6.

Veldgids Zeewieren

Meer dan 130 soorten - uitgebreide beschrijvingen - veldkenmerken
 Auteur(s): Luna van der Loos, Mart Karremans, Frank Perk

Zeewieren komen algemeen voor langs de Nederlandse kust. Toch is het laatste determineerwerk voor onze wieren al bijna veertig jaar oud. In de nieuwe Veldgids Zeewieren worden meer dan 130 groen-, rood- en bruinwieren beschreven en staan bijna 600 foto's. Uniek is dat deze veldgids zich vooral richt op gebruik in het veld, dus zonder microscoop.

Veldgids Zeewieren behandelt meer dan 130 soorten uit de roodwieren, bruinwieren en groenwieren die goed met het blote oog of met een veldloep te herkennen zijn. De gids beschrijft van elke soort de kenmerken, het onderscheid met gelijkende soorten, de habitat, seizoenspatronen en de verspreiding.

De honderden foto's maken de gids bruikbaar voor onderwaterdeterminaties, in het getijdengebied en op het strand. Daarnaast geeft de uitgebreide introductie informatie over de beste vindplaatsen in Nederland, de ecologie van zeewieren, exoten, toepassingen en recepten.

Beschrijft 130 soorten rood-, bruin- en groenwieren
 Rijk geïllustreerd met bijna 600 foto's
 Inclusief recepten

<https://knnvuitgeverij.nl/>